novice

Leto VII. - Št. 19 | KOČEVJE 11. maja 1962 | Cena 20 din

Vsi komunisti so odgovorni za delo sindikalnih organizacij

Na seji ObK ZK Kočevje so ob koncu preteklega tedna obravnavali delo komunistov v sindikalnih organizacijah. Poročilo je pripravila posebna komisija, ki je delo komunistov, ki so člani sindikalnih organizacij, tudi analizirala.

V poročilu in razpravi se je ugotovilo, da se zahteva odgovornost za delo samo od tistih članov, ki so v UO sindikalnih organizacij, ne pa tudi od ostalih komunistov, ki so v sindikatu. Na sejo UO ne povabijo še drugih članov kolektiva, ki zadeve in probleme bolj poznajo, da bi jih razložili, pač pa se zahteva samo številčne podatke, ki so marsikateremu nerazumljivi. Zaradi tega je aktivnost sindikalnih organizacij v vprašanju delitve dohodka in proizvodnje, kakor tudi štednje in zavesti pri delu — pasivna.

Sindikalne organizacije ne sodelujejo pri sprejemanju ali odpuščanju članov kolektiva; v kolikor so v to pritegnjene, so postavljene samo pred izvršeno dejstvo, da dajo svoj pristanek.

Zaradi tega je delo v nekaterih sindikalnih organizacijah šibko in ni čudno, da je v eni sindikalni organizaciji član ZK hotel odložiti funkcijo predsednika, ker ni bil seznanjen s problemi, ki v kolektivu obstajajo.

V nekem drugem kolektivu je stanje tako, če ni v kolektivu direktorja, posamezniki delajo kar hočejo, ker se nikogar ne bojijo. Sindikalna organizacija vse to dopušča, ne da bi take člane poklicala na odgovornost.

Po ustanovah se sami člani ZK, ko zamujajo službo, govarjajo na to, da to dela tudi njihov predpostavljeni in si mislijo: če lahko zamudi ta, potem lahko tudi jaz opravim svoje opravke v uradnem času.

Tudi po ustanovah sindikalne organizacije tega ne vidijo, kakor tudi ne komunisti, da bi te slabosti odpravili in odkrito pogledali tem slabostim v obraz. Ali ni to v škodo kolektiva in družbe?

O vsem tem bodo morale sindikalne organizacije bolj razmisliti in proti takem članom tudi odločno nastopiti.

Posvetovanje v Kočevju

17. maja ob 9. uri dopoldne bo v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora v Kočevju sektorsko posvetovanje o problemih pionirskih starešinskih svetov in pionirske organizacije za področje občin Kočevje in Ribnica. Na posvetovanje je vabljenih nad 40 delegatov in gostov, med njimi so predsedniki in sekretarji starešinskih svetov, člani občinskih zvez in zastopniki Zavoda za prosvetno pedagoško službo.

Godba DPD Svobode je za praznovanje 1. maja veselo zaigrala

Praznovanje 1. maja po naših krajih

V počastitev obletnice ustanovitve OF in praznikov 1. maja je SZDL v Kočevju organizirala 27. IV. ob 19. uri slavnostno zborovanje pred samskim domom. Mladina je organizirala ob 17. uri akcijo »Ilegalec«. Po ostalih krajih našega območja so delovni ljudje praznovali z raznimi prireditvami, obiski in izleti v razne kraje. Praznovanje je povsod potekalo v veselem razpoloženju delovnih ljudi, posebno pa mladine, ki je za praznik dela povsod veselo zarajala.

Vreme ni bilo preveč ugodno v petek zvečer, ko so se ljudje začeli zbirati na trgu Svobode v Kočevju. V presledkih je deževalo in pihal je mrzli veter. Ob 17. uri je zapiskala sirena. Mladina je kljub neugodnemu vremenu izvajala svojo akcijo. Mladinci in pionirji so po vsem mestu zasledovali ilegalce, ki so imeli izvesti razne akcije. (O tej akciji poročamo še na 6. strani.)

Ob 19. uri se je zbralo pred samskim domom okrog 1000 ljudi. Pevski zbor in godba Svobode Kočevje sta v skupnem sodelovanju podala pesem »Lepo je v naši domovini biti mlad« ter ostali program.

Slavnostni govor je podal Janej Merhar, ki je orisal pomen ustanovitve OF in praznik dela 1. maj, kakor tudi naš razvoj v predvojnem, vojnem in povojnem času. Uspehi, ki smo jih dosegli v tem razdobju, so neprecenljivi za naše delovne ljudi in zavedamo se tega, da je to ustvarila naša borba in delo. Za našo izgradnjo je potrebno, da bodo še povečali naše napore za izboljšanje življenjskih pogojev naših delovnih ljudi, ki so trdno na strani vseh naših akcij in uspehov, ki jih dosegamo v našem razvoju.

Po slavnostnem govoru sta godba in pevski zbor izvajala nadaljnji program.

V dneh samih praznikov so ljudje iz Kočevja odšli na razne kraje peš in z avtomobili. Na Mestnem vrhu je bilo v koči precej ljudi, kakor tudi po ostalih krajih. Tisti, ki so ostali doma, so se zabavali po gostinskih obratih in doma v krogu svojih družin.

NA TRAVNI GORI

Tudi Travna gora je imela ob praznikih veliko obiskovalcev, ki so prišli iz Ribniške in Sodražke doline, Kočevja in Ljubljane. V veselem razpoloženju so se ljudje zabavali v prostorih doma, ker je bilo 1. maja na Travni gori precej mrzlo, saj je bila v dopoldanskem času vsa v snegu kot v zimskem času. Dnevno sonce je popoldne sneg po livadah pobralo, po vrhovih gozda ga je bilo pa še kar precej.

Vsi, ki so obiskali Travno goro, so bili zelo zadovoljni, strežno osobje v domu je imelo kar precej dela.

NA VASI SO POSTAVILI SLAVOLOK

V Črnem potoku pri Kočevju je KO ZB in mladina postavila med gasilskim in mladinskim domom slavolok z napisom:

»Živel 1. maj, praznik delavcev vsega sveta!«

Vaščani so okrasili hiše z zastavami in uredili vas še pred prazniki, da je imela lep izgled. Na sam dan 1. maja pa so ob 4. uri zjutraj organizirali budnico s harmoniko in petjem partizanskih in narodnih pesmi. Tudi streljali so z možnarjem in tako dali še večji poudarek prazniku dela.

PROSLAVO 1. MAJA JE ORGANIZIRALA MLADINSKA ORGANIZACIJA

V Predgradu je na predvečer 1. maja mladinska organizacija organizirala lepo uspelo proslavo. Slavnostni govor je podal predsednik mladinske organizacije Pavel Štaudohar, ki je vse navzoče pozdravil in govoril o pomenu praznika dela. Gasilska godba je pod vodstvom Jožeta Šmalcelja zaigrala himno in več veselih koračnic. Šolski otroci so recitirali o prazniku dela, za zaključek je nastopil še mešani pevski zbor, ki je zapel več narodnih in klasičnih pesmi. Vsi navzoči so bili z lepo uspelo proslavo zelo zadovoljni.

Mladinska organizacija je v praznikih organizirala tudi mladinski ples, katerega se je udeležilo veliko število fantov in deklet, ki so ob zvokih glasbe in petjem veselo praznovali.

Po vseh ostalih krajih so izvajali še razne druge prireditve, o katerih pišemo na ostalih straneh Novic.

PREDGRAD DOBIL MESNICO

Po dolgem času je spet začela delati klavnica in mesnica v Predgradu, ki ima tudi električni hladilnik. Ljudje so pridobitve zelo veseli, saj po dolgem času spet lahko dobijo v bližini redno sveže meso. **J. Š.**

Teden Rdečega križa

6. maja se je začel Teden Rdečega križa, ki ima nalogo zbuditi vse članstvo, kakor tudi naše množične organizacije za reševanje važnih vprašanj na področju zdravstvene prosvete in socialne politike, katerega delo si je organizacija Rdečega križa zastavila poleg ostalih nalog že nekaj let po vojni.

Drugo leto bo 100 let, ko je ideja Rdečega križa našla svoja plodna tla. Takrat je v mestu Ženevi bila ustanovljena mednarodna organizacija Rdečega križa. Vznikla je iz želje, da ublaži strahote vojne in njenih posledic. Tudi naša dežela je postala njen član že leta 1876. Že v takratni dobi so ljudje pokazali veliko sočutje do trpečega človeka in pomagali, četudi časi niso dovoljevali družbi, da bi take humanistične odnose negovali in jih še dalje razvijali.

Vse do leta 1941, posebno še v času zadnje svetovne vojne, je bil Rdeči križ pomočnik vojaški sanitetni službi. V drugih deželah se razvija sedaj le bolj v humanitarni smeri, pri nas v socialistični družbi pa je postala družbena organizacija, ki enakopravno in enakovredno z drugimi rešuje mnoga aktualna družbena vprašanja. S takim načinom dela si je Jugoslovanski Rdeči križ pridobil veliko zaupanje drugih držav, ki so članice Lige društva Rdečega križa.

Letošnji Teden Rdečega križa pa je dal poseben poudarek službi Prve pomoči. Od osvoboditve pa do danes je Rdeči križ usposobil v svojih tečajih veliko število ljudi ,ki so sposobni nuditi prvo pomoč. V naši občini se je v zadnjih dveh letih usposobilo nad 60 tovarišev in tovarišic.

27. aprila 1962 je mestni odbor Rdečega križa v Kočevju zaključil s 60-urnim tečajem prve pomoči, ki ga je obiskovalo 24 tovarišev in tovarišic iz podjetij, ki so z veliko požrtvovalnostjo ter rednim obiskovanjem tečaj uspešno zaključili. Brez dvoma, da se od tako usposobljenih tovarišev in tovarišic lahko pričakuje uspešna prva pomoč v slučaju potrebe v podjetju ali terenu. Uspeh tečaja je pripisati tudi skrbni izbiri tečajnikov, ki so jih predlagala podjetja in pa zdravstvenemu predavateljskemu kadru. Vsem sodelujočim, ki so pripomogli, da se je tečaj zares uspešno zaključil se občinski odbor Rdečega križa lepo zahvaljuje.

Na področju zdravstvene prosvete pa je skozi tečaje za delavsko in vaško mladino šlo v naši občini že preko 500 mladincev in mladink, ki so si pridobili mnogo znanja iz higiene in kulturnih navad. Prav v tem tednu se zaključuje I. del tečaja za vaško mladino v Strugah, katerega je obiskovalo 35 mladincev in mladink. Vendar pa doseženi uspehi na področju zdravstvenega prosvetljevanja še ne zadovoljujejo potreb. Z zdravstveno prosvetljenimi ljudmi se preprečuje javna in osebna nehigiena, preprečujejo se nalezljive bolezni in odvračajo slaba nagnjenja mladih ljudi v normalnem življenju. Sreča, zdravje in zadovoljstvo ne bodo prišli sami z višjim standardom, ampak bo to odvisno od vsakega posameznika kakor tudi od višje zdravstvene kulture.

Zato naj nam ne bo žal sredstev, ki jih organizacija RK vlaga v vzgojo mladega rodu.

Organizacije Rdečega križa Slovenije pa so prevzele v Tednu Rdečega kirža tudi nalogo, da bodo tekom leta zbrale potrebna sredstva za dokončno dograditev obmorskega zdravilišča na Debelem rtiču pri Kopru. Ta dom bo vrnil našim bolnim otrokom duševno in telesno zdravje, da bodo, ko dorastejo, sposobni za delo v naši socialistični skupnosti.

Občinski odbor RK Kočevje

Povečanje proizvodnje in štednja

Pred kratkim je bil v Ribnici na ObLO posvet direktorjev gospodarskih organizacij in kmetijskih zadrug ribniške občine. Posvetovanje sta vodila predsednik ObLO in sekretar Obč. komiteja ZK tov. Ilc in tov. Debeljak. O čem so govorili na posvetovanju? Znano nam je, da živimo v resnem obdobju. Povečanje proizvodnje in štednja bosta morala v podjetjih priti do večje veljave. S tem pa je povezano več faktorjev: pravilna organizacija dela, planiranje dopustov, štednja s potrošnim materialom, popolna zasedba strojev in ne nazadnje: pravilno nagrajevanje članov kolektiva.

Na posvetovanju je bilo poudarjeno, naj podjetja, ki svoje proizvode izvažajo, store vse, da bo proizvodnja čim večja. Seveda pa povečanje proizvodnje ne sme iti na račun kvalitete. S tem bomo naredili našemu izvozu dokaj slabo uslugo. V ribniški občini se bavijo z izvozom: Lesnoindustrijsko podjetje Ribnica, »Smreka« Loški potok, Lesna galanterija Sodražica in Trgovsko podjetje »Suha roba« Sodražica. Da bo lesna industrija kos svojim nalogam, ji bo treba zagotoviti dovoljne količine surovin — lesa. Temu bodo morale v večji meri kot doslej prisluhniti tudi obe kmetijski zadrugi.

Nadalje so govorili o zakonitosti in odgovornosti vodilnih ljudi v podjetju, za katero odgovarjajo pred družbo. Velikega pomena so tudi pravilni odnosi vodilnih ljudi v podjetju do organov delavskega samoupravljanja. Danes je vloga direktorja bistveno drugačna. Direktor naj bo strokovnjak v svojem delu, poleg tega pa mora biti tudi aktiven družbenopolitični delavec in je za politično stanje v podjetju osebno odgovoren. Podčrtali so tudi pomen tesnega sodelovanja med gospodarskimi organizacijami in komuno. Plotove, ki so še ponekod, bo treba čimprej odstraniti. Podjetje naj diha z istimi pljuči kot komuna, kar bo koristilo obema.

Nikakor ni pravilno (podatki veljajo za lansko leto), da so osebni dohodki v gospodarskih organizacijah narasli višje, kot pa bi smeli v primerjavi s povečano produktivnostjo dela, ki stagnira. Le s povečano proizvodnjo so upravičeni višji zaslužki ,v drugem primeru pa si podjetje samo koplje svoj grob. To bi si morali dobro zapomniti. Podjetja, ki so pozabila na sklade, ne bodo imela dolgega življenja.

Udeleženci posvetovanja so se v razpravi dotaknili tudi tako imenovane planirane izgube v kmetijskih obratih pri KZ. Tudi v teh obratih bo treba enkrat postaviti na prvo mesto rentabilnost. Če tak obrat v bližnji bodočnosti ne bo rentabilen, ga bo treba pač zapreti.

Pa še na nekaj so bili opozorjeni direktorji — na kritiko. Pri ljudeh je treba razviti, ne pa dušiti kritiko (pravo kritiko, ki ne sme biti nergaštvo), ki naj odpravi negativne pojave, ki se dogajajo v podjetju.

Na kraju so sklenili, da se ustanovi socialno kadrovska služba, ki bo glede tega v pomoč podjetjem.

-r-

Imenovana nova komisija za pregled pravilnikov pri ObLO

Na seji občinskega ljudskega odbora Kočevje je bila imenovana komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij in zavodov. V kratkem bodo namreč izšli predpisi in navodila o razdelitvi čistega dohodka v gospodarskih organizacijah in zavodih. Do 1. julija bodo morale gospodarske organizacije in zavodi vskladiti svoje pravilnike s temi predpisi. Nova komisija bo do 1. julija pomagala vsklajevati gospodarskim organizacijam in zavodom pravilnike s predpisi. Komisija bo imela pravico, da pravilnik, ki ne bo v skladu s predpisi, zavrne. Podjetje oziroma zavod bo moralo v določenem roku, ki ga bo predpisala komisija, pravilnik popraviti. V kolikor bodo kolektivi gospodarskih organizacij ali zavodov menili, da sklep komisije ni pravilen, se bodo lahko pritožili na republiško komisijo, katere sklep pa bo dokončen.

Ob 20-letnici smrti narodnega heroja Jožeta Šeška

Ko svet svobode si oral in seme zlato si posadil, te je fašistov roj zajel — pretepal mučil in ubil. Srce ljubeče domovine, pod kroglami zastalo je, sovrag iz zemlje naj izgine, vsajeno seme zdaj cvete.

Mi vsi, ki smo poznali Jožeta Šeška, z njim skupaj delali in živeli v pogojih stare Jugoslavije in v letih NOB, smo v Šešku gledali tisti vzor revolucionarja, ki je ogreval naša srca in misli v temnih dneh naše ljudske revolucije. Jože Šeško je bil po duhu in srcu komunist, ki je gorel za pravice delavskega razreda, mladine in vseh ostalih delovnih ljudi. Njegovo srce je bilo tako polno ljubezni do človeka in svobode, da nam je bil kot svetilnik po vseh naših krajih od Kolpe do Turjaka in vsej naši domovini.

Po 28. aprilu 1942 je prišla med borce in aktiviste prva vest, da so Italijani prijeli Jožeta Šeška v Konca vasi pri Stari cerkvi. Zastalo je srce, ker smo ga vsi neizmerno ljubili. Vedeli smo, da bodo fašisti z njim neusmiljeni.

Po 11. maju so prihajale vesti, da je Jože Šeško padel kot talec v Ljubljani. To je bil težak udarec za našo NOB v naših krajih na Kočevskem, Ribniškem in Velikolaškem območju, na katerem je Šeško organiziral in vodil našo NOB kot sekretar Okrožnega komiteja KPJ.

Uredništvo Novic se je z namenom, da osvetli smrt Jožeta Šeška za naše bravce, obrnilo z nekaj vprašanji na njegovo sestro Gizelo, ki nam je povedala naslednje:

»Živo se spominjam, bilo je v torek 28. aprila 1942 ob 8. uri zjutraj, ko je pritekla k meni v knjigarno, kjer sem bila zaposlena, moja sedaj že pokojna sestra Marija in mi z velikim strahom povedala, da je Konca vas obkoljena z Italijani. Zelo sem se prestrašila, kajti vedela sem, da se tam nahaja moj brat, ki je živel v ilegali.

Silno vznemirjeni sva s sestro gledali na cesto, kdaj bo privozil kak kamion. Nismo dolgo čakale, kmalu je pripeljal kamion poln italijanskih vojakov, med katerimi je bilo nekaj civilistov. Kamion je drvel z veliko brzino, zato nisva mogli videti, kdo je med vojaki. Nisem si upala iti na italijansko komando, da bi tam izvedela ali je moj brat med aretiranci, ker sem si mislila, morda pa le ni in je bolje, da ne izpraševanja.

Okrog 11. ure je prišel k meni tovariš Bradač in mi povedal, da je brat res aretiran. Lahko si mislite, kako mi je bilo pri srcu težko — tega mi ni mogoče niti sedaj povedati.

Čez eno uro sem pripravila kosilo in ga odnesla v bivši dijaški dom, tam je bil brat zaprt v kleti. Kosilo sem izročila italijanskemu stražarju. Videla sem, kako je prerezal meso in kruh, najbrž zato, ker je mislil, da bo našel kak listek ali kaj podobnega. Nato je odnesel kosilo v klet. Čakala sem približno deset minut in vojak mi je vrnil posodo. Opazila sem, da je bila hrana nedotaknjena, manjkalo je samo malo juhe. To mi je dalo mnogo misliti, predvidevala sem, da brata mučijo nečloveško.

Zvečer sem odnesla večerjo in zimski plašč, ker je bilo precej mrzlo, padlo je precej snega. Naslednji dan sem šla prosit dežurnega oficirja, naj bi mi dovolil razgovor z bratom, kar pa ni dovolil, pač pa mi je odgovoril:

»Nikoli več ga ne boste videli!«

In res ga nisem videla nikoli več. Dne 30. aprila so ga odpeljali z vlakom v Ljubljano. Čez dva dni smo poslali za njim paket, ki ga ni prejel, ker ga oseba, ki ga je prevzela, ni oddala.

Dne 11. maja sem spremljala v ljubljansko bolnico našo mamo, ki je bila tedaj težko bolna. Takrat sem ostala v Ljubljani tri dni in izpraševala po vseh italijanskih komandah, kje se nahaja moj brat. Italijani so mi odgovarjali, da so ga poslali v Italijo, čeprav je bil tedaj že mrtev. To sem izvedela šele čez kakih štirinajst dni od italijanskega vojnega kurata, ki mi je iz svoje beležnice prebral njegovo ime.

Ko sem se 14. maja vrnila iz Ljubljane v Kočevje sta me doma čakali dve dopisnici. Prva je bila datirana dne 4. maja 1942 in naslovljena na moje ime, v Kočevje je prispela šele 13. maja 1942 in se glasi:

Draga sestra!

Gotovo že veste, da se nahajam tu. Moj naslov J. Š. Ljubljana, Casserna Vitt. Emanuela III. To je kasarna na taboru.

Prosim, pošljite mi vsak teden kak paket z jestvinami in perilom (tudi robce in brisače, košček mila).. Paket naj kdo osebno odda v kasarni!

Mnogo mislim na Vas vse, toliko kot še nikoli. Zelo mi Vas je žal. Če morete, storite kaj zame!

Prav lepo Vas vse pozdraljam in poljubljam, zlasti mamo! Vaš Jože. Piši takoj!

Druga dopisnica, ki je bila datirana dne 5. maja 1942 in je prispela v Kočevje 12. maja 1942 je bila naslovljena na mamo. Glasi se:

Ljuba mama!

Mislim, da že veš kje sem. (Mama tega kaj se je zgodilo z Jožetom ni vedela. S sestro smo sklenile, da ji zaradi njene težke bolezni ne bomo delale težkega srca in ji tega nismo povedale). Pošljite mi prosim, vsak teden en paket s hrano in perilom.

Ljuba mama! Vem, da je Tebi in sestrama težko, toda verujem v to, da bom napravil še za vse kaj dobrega. Mnogo bi se imel za pogovoriti z vami. Sedaj čutim kako zelo ste mi blizu.

Srčne pozdrave in poljube od Vašega Jožeta.

To so bile zadnje besede, ki smo jih dobili od Jožeta. 11. maja 1942. leta je padel kot talec pod streli v Ljubljani.«

V zgodovini naših bojev za svobodo človeka in lepoto življenja v naših krajih od Kolpe do Turjaka in po ostalih krajih širom naše domovine, bo ime Jožeta Šeška blestelo kot svetli lik borca in revolucionarja, ki je kot komunist organiziral, vzgajal in vodil kadre naše ljudske revolucije.

Vsem onim, ki bodo v domu iskali zdravja želimo, da bi čimprej ozdraveli

Prvi maj! Vrhovi Roga, Stojne, Velike in Male Gore so bili pod snežno odejo. V dolinah je bilo kar mrzlo. Na Vagovki je bila popolna zimska idila, po smrekah in jelkah je bilo skoro 10 cm snega in veje so visele tako, kot da gremo v začetek zime, ne pa v cvetočo pomlad.

Na Hribu v Loškem potoku se je zbrala ob 9. uri velika množica ljudi. Prišli so skoro vsi delovni ljudje iz loškopotoške doline, doma so ostali samo stari in obnemogli. Poleg slavnostne tribune sta stala dva visoka mlaja, na katerih so vihrale zastave. Pred vhodom v zdravstveni dom so stali pionirji, ob tribuni pa so bili gasilci. Za pionirji in ob cesti so bile vrste Potočanov, ki so s ponosom zrli na lepo stavbo Zdravstvenega doma.

Na tribuni so se zbrali pevci in gostje iz Ribnice, Kočevja in Ljubljane. Po slavnostni paradi pionirjev in gasilcev se je začela svečanost.

Tovariš Ivan Bambič, ki je začel z uvodnim delom proslave, je potem, ko je pozdravil vse prisotne in goste, dejal:

Letošnji prvi maj praznujemo v znamenju velikih uspehov za razvoj naše družbe na potu k uresničevanju socialistične misli in osvoboditve dela, do smotrov, ki so že dolgo zapisani v rdečih zastavah Prvega maja, ki danes plapolajo po vseh celinah sveta. Vse to pomeni velik korak naprej v zgodovini delavskega socialističnega gibanja. V teh časih stopajo kolonialni narodi na pot svobode, ker se je približal konec zasužnjevanja in izkoriščanja, delavski razred sveta prevzema v svoje roke pravico odločanja o svoji bodočnosti.

Narodi Jugoslavije so dali in še dajejo pomemben prispevek vsemu temu napredku. Naše delavsko samoupravljanje pomaga vedno bolj v človeškem odnosu delovnih ljudi. Politični, gospodarski in kulturni dvig naše dežele, vse to je uspeh boja naših delovnih ljudi in naše mladine.

Letošnji Prvi maj praznujemo v Loškem potoku še posebno slovesno. Po težkih naporih smo zgradili zdravstveni dom, ki ga bomo danes izročili njegovemu namenu. Stavba je lepa in prostor primeren. Potrebno bo še urediti okolico, da bo tudi zunanjost v skladu s stavbo.

Za izgradnjo zdravstvenega doma smo s pomočjo ljudske oblasti zbrali potrebna sredstva in tudi sami v to veliko vložili. Zato je dom last nas vseh. Vsem onim, ki bodo v tem domu iskali zdravja, želimo, da bi čimprej ozdraveli. Zdravstvenemu kadru pa želimo mnogo uspeha pri delu in osebnega zadovoljstva.

Podrobno poročilo gradbenega odbora je nato podal Stanko Rus, ki je med drugim dejal.

Po vojni so bile v Loškem potoku zdravstvene razmere dokaj neugodne. Težke socialne razmere v prvih povojnih letih, slaba prehrana, uničeni domovi in slaba voda, vse to je vplivalo na zdravstveno stanje ljudi, kar je bilo posledica štiriletne vojne. Zdravnik je tedensko enkrat obiskal Loški potok, šele v zadnjih letih je prihajal dvakrat tedensko. Od leta 1956 do 1960 ni bilo niti medicinske sestre. Tudi zobne ambulante nismo imeli kam namestiti. Za vso zdravniško oskrbo so bili ljudje Loškega potoka odvisni od zunaj, zato so odlašali z iskanjem zdravniške pomoči, kar je zdravstveno stanje še poslabšalo.

Vse to je privedlo ljudi do tega, da so začeli razmišljati o gradnji novega zdravstvenega doma. Pobudo za to gradnjo je dal Rudolf Mohar kot direktor bivšega Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kočevju. 29. junija 1957 leta je ObLO Draga-Loški potok imenoval gradbeni odbor. Sestavljajo ga naslednji člani:

Alojz Vesel s Hriba 1, ki je predsednik odbora, Stanko Rus, Travnik, tajnik, Rus Zlata, Hrib 26, Bambič Ivan, Travnik 71,

(Nadaljevanje na 6. strani)

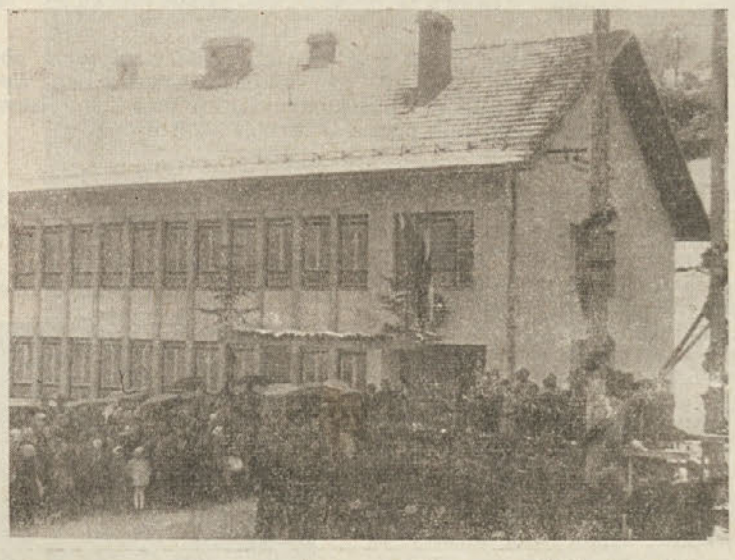

Med proslavo otvoritve zdravstvenega doma v Loškem potoku

Analiza kočevskega izvoza

Svet za industrijo in obrt pri občinskem ljudskem odboru Kočevje je sklical posvet s predstavniki podjetij. Na njem so razpravljali največ o izvozu. Predvsem so ugotavljali, katera podjetja bi lahko še izvažala oziroma katera bi lahko izvažala še več. Poudarjeno je bilo, da bodo potrebne devize zagotovljene predvsem tistim gospodarskim organizacijam, ki jih bodo z lastnim izvozom tudi ustvarile. Na sestanku so zastopniki posameznih podjetij poročali o možnosti izvoza oziroma povečanja izvoza.

Kmetijsko gozdarsko posestvo je izvozilo lani blaga v vrednosti 800.000 dolarjev. Letos pa namerava povečati izvoz za nad 200.000 dolarjev. Tako naj bi znašal izvoz njihove lesne industrije 55.500 dolarjev, gozdarstva 254.800 dolarjev in kmetijstva 225.400 dolarjev. Najbolj problematičen bo izvoz gozdnih sortimentov, ker je njegova cena izpod rentabilitete, se pravi, da so proizvodni stroški večji kot pa prodajna cena. Izvoz kmetijskih in gozdarskih proizvodov še ni dokončno proučen, vendar predvidoma ne bo večjih odstopanj.

Tekstilana lani ni izvažala, pa tudi letos ne predvideva nobenega izvoza, ker zaradi previsokih proizvodnih stroškov in hkrati nekonkurenčnosti ni sposobna izvažati. Proizvodni stroški so veliki zaradi zastarelih strojev in slabe apreture. Tekstilana je letos zaprosila za kredit, da bi nakupila nove stroje in opremo, a ji je bil odbit, medtem ko so ga nekatera druga sorodna jugoslovanska podjetja z lahkoto dobila. Podjetje je prodajalo svoje proizvode tudi beograjski konfekciji »Partizan« in še nekemu drugemu podjetju, ki sta svoje proizvode izvažala. Tako je torej izvažala tudi Tekstilana, čeprav to ni bilo nikjer videti. Zastopnik Tekstilane je poudaril, da je njihovo podjetje zainteresirano za izvoz, vendar ta brez modernizacije in razširitve ne bo mogoč.

ITAS ima možnosti za izvoz in tudi dovolj vabljivih naročil, ki pa jih ne bo zmogel, če se podjetje ne bo razširilo. Njegovi izdelki so namreč boljši in tudi cenejši od izdelkov nekaterih tujih proizvajalcev, ki proizvajajo enake izdelke kot ITAS. V drugem polletju bi podjetje izvozilo za 250.000 do 300.000 dolarjev proizvodov, a pod pogojem ,da dobi 195 milijonov dinarjev kredita za gradnjo nove dvorane.

Rudnik ima tudi nekaj manjših izgledov za izvoz. V Italijo namerava izvoziti okoli 5.000 ton drobnih vrst premoga.

Jelka iz Podpreske dela za domači trg ter »Slovenija Les«, ki tudi izvaža. Podjetje za izvoz ni posebno pomembno.

INKOP ima tudi izglede za izvoz, vendar ne dobi za sodelovanje domačega kooperanta. Če bi hotel sam izdelovati te proizvode, bi moral dobiti 12 milijonov dinarjev investicijskega kredita, da bi si lahko kupil potrebni stroj. Podjetje dela že več let v kooperaciji z ladjedelnicami, ki delajo za izvoz — vendar se pri njih ne more vključiti za devizna sredstva.

»Avto« podjetje bi lahko prislužilo precej več deviz kot jih, če bi imelo zadovoljiv vozni park. Podjetje ima vozni park izrabljen in nujno potrebuje novega. Neka inozemska tovarna avtomobilov nudi podjetju zelo ugoden nakup avtomobilov in ugoden odplačilni rok, vendar »Avto« ne more dobiti za nakup potrebnega kredita (čeprav bi ga po izjavi predstavnika podjetja lahko vrnili v enem letu). Podjetje bi lahko imelo letos prometa za okoli 300 milijonov deviznih dinarjev — če bi dobilo kredit. Zastopnik podjetja je poudaril, da se zaradi neživljenskega reševanja problemov zunanjega trga izgublja samo pri njihovem podjetju vsak dan precej deviz.

Podjetji **Kovinar in Zidar** nimata v planu izvoza oz. gradenj zunaj naših meja, čeprav sta njuni vodstvi o tem razmišljali.

Podjetja bodo do 15. maja poslala ObLO še podatke o lanskem izvozu, planu za letošnji izvoz in njegovih možnostih. Hkrati bodo dostavila tudi analizo in problematiko izvoza. Občinski ljudski odbor bo po svoji možnosti pomagal podjetjem reševati njihove probleme.

V razpravi je bilo poudarjeno, naj bi podjetja maksimalno izkoristila obstoječe kapacitete in ne le iskala kredite za nove investicije, če to ni nujno potrebno. Podjetja naj bi v svoji proizvodnji uporabljala tudi domače surovine oz. material za predelavo, ker bi tako prihranili dragocene devize, ki jih trošimo za uvoz reprodukcijskega materiala.

Kam po končani šoli?

Nadaljujemo z opisovanjem poklicev, ki so v zvezi z gradbeno-obrtniškimi deli.

2. KLEPARSTVO

Splošno in stavbo kleparstvo. Izdeluje izdelke iz vseh vrst pločevin. Dela se opravljajo v delavnicah in na stavbah. V glavnem obsegajo izdelavo pločevinaste kritine streh, razne pločevinaste obrobe, žlebove, zračnike, snegobrane, strelovode itd. V deavnicah se zlasti v zimskem času izdelujejo tudi stroji, ki so enostavnejši. Možna je zaposlitev tudi v raznih industrijskih obratih in delavnicah (n. pr. avtomehaničnih, izdelava karoserij itd.)

3. KLJUČAVNIČARSTVO

Dela zavzemajo zelo široko področje. V gradbeništvu se izvršujejo razna kovinska vrata, ogrodja sten, streh, ograje stopnic, balkonov, razni okvirji, okovje itd. Veliko del opravljajo stroji.

Potrebna je 3-letna vajeniška doba. Po 5-letni pomočniški dobi je možno opraviti izpit za visoko kvalifikacijo.

Perspektive za zaposlitev so tudi v raznih industrijskih obratih. Zaslužki so dobri.

4. KOVAŠTVO

Poznamo splošno, podkovsko, orodno in umetno kovaštvo.

Zaposlitev je možna tudi v raznih industrijskih obratih.

Potrebna je 3-letna vajeniška doba po 4 letih pomočniške dobe je možno opraviti izpit za visokok valifikacijo. Po dveh letih pomočniške dobe na 6-mesečno podkovsko šolo. Možno je opraviti tudi 1—2-mesečni tečaj za varjenje.

Zaslužki so dobri.

Posebna panoga kovinske industrije je izdelava jeklenih konstrukcij gradbeništva. To so jekleni mostovi, jeklene dvoranske strehe, jekleni stolpi itd.

5. STEKLARSTVO

Za to stroko ni potrebna vajeniška doba. Kvalifikacija se pridobi v podjetju na osnovi priučitve v krajši dobi. Za specialna dela v steklu kot je izdelava ogledal, graverstvo, brušenje itd. je potrebna 2-letna vajeniška doba.

6. SLIKARSTVO IN PLESKARSTVO

Potrebna je 2-letna vajeniška doba. Možno je napredovanje do mojstra (visokokvalificiranega). Delo se opravlja v delavnici — za stavbe pa na terenu. Zaslužki so dobri. V Kočevju sta prosti 2 vajeniški mesti.

7. KERAMIČNA IN PEČARSKA DELA

Ta dela obsegajo napravo zidnih oblog iz raznih keramičnih ploščic, sestavljanje vseh vrst peči itd. Potrebna je vajeniška doba. Možno je napredovanje do mojstra.

8. KAMENINARSTVO

Obsega izdelavo raznih predmetov iz umetnega kamna, napravo tal in oblog iz teraca, marmornih ploščic, mozaikov itd. Potrebna je vajeniška doba. Zaslužek je dober. Možno je napredovanje do mojstra.

9. ASFALTERSTVO

Obsega dela na polaganju asfaltnih oblog pri cestah, podih v industrijskih objektih itd. Zadostuje priučitev.

10. POLAGANJE PODOV

Ta poklic se uveljavlja zlasti v novejšem času, ko se v gradbeništvu uporabljajo razni moderni topli podi kot linolej, polivinil, ksilolit, guma, razne vrste tkanine itd.

Zadostuje priučitev. Zaslužek je dober.

11. INSTALACIJA hladne in tople vode, pare, plina itd.

Obsega izdelavo vseh vrst vodovodnih naprav — pokrajinskih, uličnih in hišnih, dalje instalacijo centralne kurjave in zlasti v industrijskih objektih vse mogoče napeljave za vodo, paro in plin.

Potrebna je 3-letna vajeniška doba. Šola je v Ljubljani. Možno je napredovanje do visoke kvalifikacije. Perspektive za zaposlitev so dobre. Zaslužek tudi. V Kočevju so prosta 4 vajeniška mesta.

12. IZOLATERSTVO

Obsega dela na izolaciji toplovodne mreže in posod, hladilnic itd. Zadostuje priučitev. Zaslužki so dobri.

13. ROLETARSTVO

Obsega izdelavo vseh vrst rolet za okna in vrata. Podjetja za ta dela so v Ljubljani in Kranju.

14. INSTALACIJA DVIGAL

Obsega dela na izdelavi in montaži tovornih in osebnih dvigal. Tozadevna podjetja so v Zagrebu in Beogradu.

To bi bil le grobi prikaz glavnih obrtniških del, ki nastopajo v gradbeništvu pri takoimenovanih zaključnih delih. Vsi tozadevni poklici so pri današnjem tempu izgradnje zelo iskani in visoko cenjeni.

ŽIVLJENJE IN DELO

Slavnostna otvoritev zdravstvene postaje v Vasi

Ljudje v dolini Kolpe iz območja Vas-Fara, Kuželj, Kostel in Banje Loke — praznujejo krajevni praznik 27. april kot spomin na vse tiste težke boje, ki so jih preživeli v l. 1942. ko je bila tu tudi pomlad. Kolpa je tiho žuborela naprej v daljni svet, ob njenih bregovih po slovenski in hrvaški strani je začelo rasti zelenje. Med ljudmi, ki so živeli ob bregovih Kolpe, po hribih in globačah se je hitro širila vest o borcih partizanih, ki bodo izgnali okupatorje in priborili tisto veličastno svobodo, po kateri je slednje srce tako neizmerno hrepenelo. Ljudje so borce povsod spremljali kot osvoboditelje in se z njimi ves čas skupno borili. Niso jih strle sovražne ofenzive, ne teror okupatorjev, stali so ves čas trdno in neomajno na strani NOB vse do leta 1945, ko je bila naša domovina dokončno osvobojena.

Praznovanje krajevnega praznika in 1. maja so letos v Vas-Fari združili v skupno prireditev, v katero so vključili tudi otvoritev nove zdravstvene postaje v Vasi in razvitje prapora organizacije ZB, kar je bilo organizirano z lepo kulturno proslavo v prosvetnem domu v Fari.

V nedeljo, 29. aprila ob 14 uri so se zbrali ljudje pred novo zgrajeno zdravstveno postajo v Vasi. Prišli so iz Srebotnika, Kužlja, Petrine, Stružnice, Banje Loke, Kostela, Žage, Slavskega Laza, Fare in vseh ostalih krajev tega območja.

Vse prisotne je pozdravil član ObLO Kočevje Franc Volf, ki je v svojem govoru dejal, da prebivalci Kolpske doline ponosni in enotno slavijo letos svoj krajevni praznik in praznik dela 1. maj s tem, ker odpirajo nove prostore zdravstvene postaje, ki bo služila vsem prebivalcem teh krajev. Zaradi zdravstvene zaščite je bila postaja nujno potrebna, posebno še v času, ko je zdravstveno zavarovano vse naše prebivalstvo.

Na pobudo KO-SZDL se je gradnja začela. Tričlanski gradbeni odbor, ki je začel z delom meseca aprila lanskega leta, je delal uspešno. S pomočjo ObLO in s pomočjo socialnega zavarovanja in zdravstvenega doma v Kočevju so uspeli z nakupom hiše, katero so preuredili po izdelanih načrtih, da so postajo lahko sedaj odprli. Ljudje so razumeli ves trud in to gradnjo tudi sami podprli. Sleherna vas je po svojih močeh prispevala sredstva za to gradnjo v obliki prostovoljnega dela, prevozom, materialom in denarnih sredstvih v višini enega milijona in pol, kar je za te pasivne kraje velik prispevek.

Vsi ljudje niso pokazali pravega razumevanja do te gradnje in so delo bolj ovirali kot pa podprli z neutemeljenimi govoricami, da je v dolini škoda karkoli graditi, ker bo dolina kmalu prazna in zapuščena. Tako lepi kraji kot je dolina Kolpe ne bo nikoli prazna; v njej bodo imeli pogoje za življenje delovni ljudje vedno in nova zdravstvena postaja bo služila tem delovnim ljudem iz obeh strani Kolpe.

Tovariš Franc Volf je ob koncu svojega govora povabil predstavnika ZD iz Kočevja dr. Mirana Cilenška, da je zdravstveno postajo odprl in se obenem zahvalil vsem, ki so karkoli pripomogli, da se je ta zdravstvena postaja zgradila.

Mladost in veselje v dolini Kolpe na praznovanju

Praznično razpoloženi ljudje v Vasi, na dan praznovanja

Nešteto je bilo bojev — preden je prišla svoboda

PRAPOR, KI GA BOMO DANES RAZVILI — NAJ VIHRA V ZNAMENJE NAŠE HRABROSTI IN NAŠIH SPOMINOV — OBENEM NAJ NAS KLIČE K DELU V MIRU IN PRIPRAVLJENOSTI, ČE BI BILO ZOPET POTREBNO PRIJETI ZA OROŽJE IN BRANITI NAŠO S KRVJO PRIBORJENO SVOBODO.

Po ogledu prostorov na zdravstveni postaji so se vsi, ki so bili pri otvoritvi prisotni, napotili v prosvetni dom v Faro, kjer je bila kulturna prireditev. Dvorana je bila polna občinstva, ko je z odra pozdravila občinstvo in goste Kristina Škvarč, ki je dejala:

Zbrali smo se, da obudimo spomine na slavne dni našega težkega boja in da razvijemo prapor ZB, ki bo naš ponos. Prapor ZB nam bo kot klic za delo v miru, opozarjal nas bo na budnost in čuvanje vseh naših pridobitev, obenem pa tudi naša pripravljenost, če bi bilo potrebno, spet prijeti za orožje in braniti našo s krvjo priborjeno svobodo in zemljo.

Mitingi v času NOB, sedaj pa kulturne prireditve so v dolini Kolpe vedno dobro obiskovane

Živimo v lepi Kolpski dolini, ki se je v NOB med prvimi zavedla, kje je njeno mesto in se razen nekaterih izjem v celoti priključila borcem za našo svobodo.

Okupatorji, ki so zasedli našo zemljo, so postavili na Brodu močno vojaško postojanko, v Pirčah policijsko postajo, svoje postojanke so imeli še v Banji Loki, Novih Selih, Kostelu in Kužlju. Na mostu v Petrini je bila posadka, ki je blokirala prehod z naše in hrvaške strani, postavili so umetno pregrajo med slovenskim in hrvatskim narodom.

Ljudstvo doline Kolpe vojne ni dočakalo nepripravljeno. Delo KPJ, ki jo je na Kočevskem vodil Jože Češko, je segalo tudi v našo dolino. Takoj po okupaciji in klicu na upor, ki ga je naslovila na naše narode KPJ, so oživeli naši in hrvatski gozdovi ob Kolpi, prišli so prvi partizani. Na Stružnici so se zbrali prvi borci za svobodo, ki so bili v tesni povezavi s hrvatskimi partizani na Dragomlju.

Začele so se prve akcije diverzantov. ki so rušili ceste, telefonske in ostale naprave med Kočevjem in Delnicami. Za partizane so skrbeli ljudje naših vasi. 15. aprila 1942 je prišlo 5 partizanov na Kuželič po hrano. Italijani v Pirčah so jih opazili in udarili po njih z vsem orožjem. Partizani so se srečno umaknili. Italijani pa so vas Kuželič požgali, ljudi pa odpeljali v internacijo.

25. aprila 1942 so partizani odpeljali italijansko sodelavko in priležnico italijanskega komisarja učiteljico Amalijo Tomažin. Naslednjega dne so Italijani vozili ojačanja v svoje postojanke Moravo, Kočevsko Reko, Osilnico, Kuželj, Brod na Kolpi in Banjo loko. Tako, da so še isti dan zbrali čez 10 tisoč svojih vojakov in 27. aprila začeli ofenzivo na Stružnico iz smeri Brod na Kolpi, Banja loke, Morave, Kočevske Reke in Osilnice. Partizani so v zasedah čakali močne kolone, ki so prodirali na Stružnico in se je v zgodnjih urah začel oster boj. Rezultat boja je bil, da so imeli partizani enega mrtvega in enega ranjenega, dočim so imeli Italijani čez 30 mrtvih in ranjenih. Ker niso mogli do živega partizanom, so se maščevali nad mirnimi prebivalci, nad 16 fanti in možmi, ki so jih vzeli s seboj, da so jim kazali pot in nosili municijo ter jih med potjo mučili in pretepali in na Preži na zverinski način vse pobili.

V zadnjih dneh aprila 1942 je prišlo do posveta med slovenskimi in hrvatskimi partizani v Grbajelu ob Kolpi. Vodil ga je Aleš Bebler. Na tem posvetovanju so bile sestavljene smernice za skupne akcije proti okupatorjem. Prišlo je do partizanskega napada na Brod, ki ga je vodil narodni heroj Franc Avbelj-Lojko. S pomočjo domačinov, ki so v tem napadu sodelovali, je bil 1. maja 1942 Brod na Kolpi osvobojen.

V spomin na vse te dogodke praznujemo prebivalci območja Vasi-Fare, Kužlja, Kostela in Banje loke 27. april kot naš krajevni praznik.

Nešteto je bilo potem še bojev, predno smo prišli do svobode. Tu v naši dolini se je v letih boja razvijala naša prva ljudska oblast, naši NOO. Ves čas boja je delala na našem območju močna organizacija OF. V letu 1944, še v času boja, smo izvajali prve svobodne volitve v naše osvobodilne odbore. Od januarja 1944 do kapitulacije Nemčije je bila naša dolina splošno kulturno in politično središče Kočevske. Tu so se zadrževali predstavniki okraja in komande mesta Kočevje, tu so bile centralne tehnike, bolnice in vojaške ustanove, šole itd. Mitingi, predavanja in manifestacije za našo svobodo, vse to je naše ljudstvo vedno podprlo; v tem so sodelovali otroci, žene in dekleta, kakor tudi vsi starejši ljudje. Možje in fantje so se borili v brigadah.

Naša svečanost, ki sovpada s praznikom dela, s Prvim majem, smo namerno združili, da vse to proslavimo kot naš veliki praznik. Prapor, ki ga bomo danes razvili, naj nam vihra v znamenje naše hrabnosti in naših spominov.

Ob koncu svojega govora je Kristina Škvarč povabila generalmajorja Jana Lokovška, da je razvil prapor ZB NOB Kolpske doline.

Generalmajor Jan Lokovšek je po razvitju prapora povedal več vzpodbudnih besed iz življenja delovnih ljudi Kolpske doline iz časov NOB, katerih borci za svobodo ne morejo nikoli pozabiti.

Po tem svečanem delu proslave so mladinci in pionirji izvajali še ostali program. Pred zastor na odru je stopila tovarišica Palmanova, ki je v prisrčnem tonu kot napovedovalka začela s programom. Vrstile so se točka za točko, vse so bile prisrčne in lepe kot nekoč, ko smo kot partizani prišli v dolino Kolpe na miting ali proslavo. Po vsebini in podajanju so bile vse točke polne tiste globoke topline, ki ogreje še tako trdo srce. Samo nekaj odlomkov iz govora tovarišice Palmanove kot napovedovalke.

»Biti mati — najlepše in najbolj vzvišeno poslanstvo žena. Za mater ni nobena žrtev prevelika, ona se svojim otrokom razdaja vsa, a ne pričakuje povračila, kajti njena ljubezen nima meja in nase ne misli nikdar! Sreča in zdravje otrok je njena sreča.

Takšne so bile tudi partizanske matere med vojno. Vsi partizani in partizanke so jim bili drugi sinovi in hčere. Solze sreče so jim privrele v oči, ko so ljubeče gledale izstradane in izmučene partizane, kako so zaužívale poslednje, kar je bilo pri hiši. Bedele so nad njimi, čeprav same vse izgarane, da so oni lahko počivali. V njih je bilo vse, kar zajema beseda: mati.

Učenka III. razreda vam bo pripovedovala o takšni partizanski materi.

Sedaj pa mi dovolite prosim, bivši partizani, ki ste tu, da potrkam na vaša srca, na vašo vest. Koliko izmed vas je sedaj po vojni, ko vam je dobro, poslalo takšni partizanski materi v oddaljeni vasi majhno darilce, jo obiskalo, ali se je vsaj spomnilo z dopisnico?

No, izpraševanje vesti je neprijetna zadeva, zato pa le k bolj veseli stvari

Zunaj je pomlad, prava zelena pomlad. Veseli smo, saj smo bili letošnje zime in njenih muh že vsi siti, še celo otroci.«

Tovarišica je napovedala spet novo točko programa, ki jo je podal trio IV. razreda tamkajšnje šole. Zapel je dve pesmi: Veselite se, ter Otroci in žabja nezgoda.

Točka za točko se je vrstila na odru, vseh skupaj je bilo več kot deset. Tovarišica Palmanova je spet nadaljevala:

»Da, sedaj težko čakamo pomlad! Kako težko smo jo čakali med vojno. Pa ne zaradi pomladi same, pač pa zato, ker smo mislili za vsako pomlad, da bo prinesla konec vojne, konec trpljenja. Kako težko so jo čakale žrtve po taboriščih in zaporih! Prav nič niso prestari spomini na tiste čase, ko je bil človek človeku volk, ko so mnogi ljudje izgubili človeško dostojanstvo in padli na raven zveri, njim nasproti pa so se postavljali pošteni ljudje, vsak zase aktivni junak, vsi skupaj pa kot zid.

O tistih časih — pripovedujemo njim, ki tega niso doživeli, da bodo znali ceniti in čuvati to, kar imamo.«

Spet je nastopila pionirka z recitacijo »Nenapisano pismo«. Sledila je igrica »Deček v skrivališču«, »Pesem delu«, ki so jo pionirji odlično podali v zboru in spet recitacija »Tako ni cvetela še vaša dežela«.

»Slovenci smo že od nekdaj znani kot čustveni ljudje. Znamo jokati, kadar je treba, udarimo po mizi, znamo se pa tudi veseliti, da Cankar ni zastonj zapisal: »Tod bodo živeli veseli ljudje«. Da je bilo vedno tako, nam pričajo narodne pesmi in plesi, ki so poleg drugega ravnale hrbtenico naših dedov in pradedov, da jo niso pred nikomur upognili«.

Sledil je ples, ki so ga podale učenke višjih razredov izredno lepo in prisrčno.

Ob zaključku je pevski zbor šole Vas-Fara pod vodstvom tovarišice Šegatove zapel več pesmi: Vrnitev, Pesem raznih stanov ter Pionirji in pomlad. Na koncu pa še Internacionalo.

Med programom je vse navzoče pozdravil predsednik ObLO Delnice, ki je v prisrčnih besedah poudaril enotnost hrvatskega in slovesnkega naroda v času NOB in v svobodi. Govoril je tudi Ignac Karničnik, sekretar občinskega odbora SZDL Kočevje, ki je kot star borec v dolini Kolpe orisal boj naših delovnih ljudi za našo svobodo.

Lepo je v naši domovini biti mlad

Organizatorjem celotne prireditve in učiteljskemu kadru gre za tako uspešno prireditev vse prizanje, kakor tudi vsem nastopajočim mladincem in pionirjem. Proslava je v resnici lepo uspela.

Po končanem slavnostnem delu proslave je bilo v dvorani, ki je bila veliko, veliko premajhna, čeprav je zelo velika, veselo ljudsko rajanje. Mladi in stari so se zavrteli ob zvokih jazza. Prostor za ples je bil veliko premajhen,, da bi se mogli zavrteti vsi pari, ki so si to želeli.

Ta lepa prireditev bo ostala ljudem v Kostelski dolini v neizbrisnem spominu .

Družinski tednik

Vzdrževanje čistoče po ulicah in parkih

Kočevja postaja problem . . .

Prvi maj je za nami. Očistili smo svoja stanovanja, mestna vrtnarija je poskrbela za ureditev parkov in nasadov, čistilci cest so pometli in posnažili ulice in trg.

Kakor naj bi v našem stanovanju vladalo prijetno in toplo vzdušje, ne samo ob pomladanskem in jesenskem čiščenju, temveč skozi vse leto, tako si želimo, da bi tudi zunaj naših domov bilo prijetno, ne samo ob 1. maju in v jeseni ob prazniku Republike — temveč prav vsak dan.

O tem razpravlja najbrž Turistično olepševalno društvo Kočevje, SZDL, Rdeči križ in gotovo tudi občinski odbor občine Kočevje, ki plačuje milijonske vsote, med tem ko ni denarja za druga dela.

Pravijo, da največ nasmetijo otroci. Pa naj bodo otroci ali odrasli, zopet smo pri družini. Če se otroci ne bodo učili že od prvih let doma reda in čistoče, da jim bo to prešlo v meso in kri, verjemite, da se bodo v poznejših letih le s težavo prevzgojili. Že dojenček začne metati ropotuljico v košek in na tla in vi mu jo pridno pobirate in dajete nazaj v roke. Ko je nekajkrat vrgel in ste mu jo pobrali, je že spoznal novo igro in izrablja vašo pripravljenost, da mu v vsem ustrežete. Ko bo poizkušal prve bonbone in čokolade, bo zopet papir zagnal po tleh. Podučite ga, naj ga pobere in vrže v za to pripravljen košek. Ravno tako peške od češenj ne spadajo na tla v stanovanju, niti na dvorišče niti na cesto. To govori o nekulturi doma, ni pa niti higiensko niti estetsko, poleg tega pa še nevarno, da ob peškah in lupinah spodrsneš in padeš. Navadimo se doma odlagati odpadke v posodo, na cesti (če že ne moremo dočakati, da bi doma jedli oprano sadje s čistimi rokami) pa v vrečko ali koške za smeti, prav tako pa na vlakih, avtobusih, kinodvoranah, parkih itd. Ko je bil otrok še čisto majhen in je dobil prve češnje, sem mu jih dala lepo v lonček in naročila: »Glej, da mi prineseš toliko pešk v lončku, kolikor imaš sedaj češenj, če ne, jih ne boš več dobil!« in otrok se je vrnil lepo s peškami v posodi, si umil roke in obraz in se šel zopet igrat na dvorišče. Tako se ne spomnim, da bi ga v vsem otroštvu videla umazanega po jedi, ker se je že prav v začetku navadil reda. Kakor je umazan dojenček zrcalo svoje okolice (saj sam niti ne je in se torej sam ne more umazati, temveč ga le odrasli in otroci s svojimi umazanimi rokami in oblekami), tako tudi otrok s svojim malomarnim obnašanjem glasno vpije, kakšen red in kultura vladata doma.

Je pa še druga, za skupnost važnejša plat vzgoje, in to je: Kakšen odnos zavzemajo starši do prostorov izven svojega doma, do objektov, ki so last skupnosti. So družine, kjer vlada doma vzoren red in disciplina, toda le do stanovanjskih vrat! Ne zanima jih, kaj počne njihov otrok v veži stanovanjske hiše, niti na dvorišču, otroškem igrišču, v šoli itd. In zakaj tako? Zakaj taka brezbrižnost do javnih dobrin? Odgovor je lahek: Ker se pri njihovih stanovanjskih vratih neha »naše«! Kar je naprej, ni več »naše« in ni treba več paziti! Taki starši s tem samo pokažejo svojo ozkost in zaostalost v pojmovanju družbene lastnine. Ne vprašajo se, od kod sredstva za vzdrževanje te javne lastnine in reda? Ali nismo mi tisti, ki z raznimi dajatvami sestavljamo postavke v občinskem proračunu in naš odnos do družbene obveznosti znižuje ali pa zvišuje postavke družbenih izdatkov. Ko si bodo vsi starši s tem na jasnem, bodo tudi otroke tako vzgojili, da bodo na svojo privatno last pazili kot na družbeno.

Če se že nismo tega naučili doma, v otroški dobi, se skušajmo sami prevzgojiti! Le tako bomo svojim otrokom lahko za zgled. Skušajmo vplivati tudi na svoje večje otroke, če so do sedaj tega pogrešali. Še je čas! Do sedaj so to svojo nekulturnost pokazali le doma in v domačem mestu, pot pa jih pelje vedno dalje in povsod je dosti priložnosti, da pokažejo to svojo nekulturnost: v vlakih, avtobusih, planinskih poteh in kočah (kjer noben napis, ki poziva na red in čistočo, ne pomoga več!) V brigadah, počitniških domovih, letoviščih, ladjah, taborjenju itd.

Malo bolj bi morali tudi na vseh teh, pravkar imenovanih prostorih, skrbeti za možnost, da odložimo odpadni papir in odpadke sadja v koše in posode, ki so za to namenjeni in na vidnih mestih. Ali naj nosimo papir po žepih in torbicah? Seveda, če ne gre drugače. So se naše trgovine in zlasti pekarna s slaščičarno že kdaj vprašale, ali je to vse, da prodajo dovolj sladkarij, ne poskrbijo pa s primernimi napisi in koši tudi na vzgojo svojih mladih odjemalcev? Tudi napisi in slike ob parkih bi lahko pismene in nepismene obiskovalce opominjali na pravi namen nasadov in bi jim s svojimi duhovitimi in pikrimi opazkami pognali kri v glavo, če se ne bi držali reda.

Ker pa vzgajanje in prevzgajanje bolj dolgo traja, bi bilo potrebno v tem času hitreje in učinkoviteje ukrepati. Predlogov je več. Podmladkarji Rdečega križa po naših šolah naj bi prevzeli skrb, da bi po svojih domačih okoliših skrbeli za red. Opominjali naj bi mimoidoče, ki kaj vržejo po tleh, na nepravilnost. Mladina naj bi pomagala pri urejanju parkov in nasadov in bi tako znali veliko bolj ceniti trud, ki je vložen v tako delo. Kakor pa mora vedno tisti, ki povzroči kakšno škodo, tudi plačati za stroške, ki zaradi tega nastanejo, tako naj bi se tudi dohodki iz kazni, ki bi jih določena oseba pobirala za prekrške na licu mesta, zbirali v posebnem skladu. Zakaj bi enako (ali pa še z višjimi dajatvami) sodelovali pri vzdrževanju ulic, parkov itd. tisti starši, ki skrbe za dobro vzgojo svojih otrok in vložе vanjo dosti truda, denarja in tudi živcev in oni, ki ne vložе ničesar?!

Kultura pomeni bistveno sestavino družbene skupnosti

Stvari se začnejo in končajo pri človeku in njegovih vsakdanjih življenjskih potrebah.

Če govorimo o socializmu, o družbenem upravljanju in samoupravljanju, bi morali zmeraj in povsod imeti pred očmi nujnost pojmov, ki označujejo naš družbeni razvoj. V tem vsakdanjem svetu se stvari čudovito povezujejo med seboj. Navdušenje nad novimi gospodarskimi uspehi in željami po večji življenjski ravni pa so tesno povezani z željo po večji izobrazbi in močnejšem doživljanju kulture. Doživljanje kulture pomeni eno bistvenih sestavin človekove sreče.

Enkrat ena je, da ves družbeni in gospodarski razvoj ne bi veljal prav nič, ko bi bil namenjen sam sebi. Ceno in vsebino mu daje človek. Od človeka je odvisen in njemu namenjen.

Kultura je v sklopu celote ena bistvenih sestavin. Brez nje si perspektivnega načrta ne moremo zamisliti. Uvedba avtomatizacije nujno terja višjo izobrazbo. Z njo bo nekvalificiran delavec prerasel v kvalificiranega in le kot tak bo razumel družbene težnje. Tako bo do podrobnosti spoznal življenje in mu kultura — mišljena v najširšem pomenu besede — ne bo nekaj tujega. Začutil bo po njej potrebo in jo bo iskal, če bo hotel dihati in rasti z utripom časa.

Poglejmo stvari v obraz. Zgodovina književnosti slovenskega naroda je stara štiristo let. Prvo slovensko besedilo je na odru zaživelo pred 150 leti.

Vsa ta velikanska kulturna dejavnost, ki terja obilo umskih in fizičnih sil, je namenjena vsem našim ljudem. Po vsem tem bi bilo mogoče reči, da je kultura res učinkovit sestavni del doživljanja slehernega človeka. A vendar čutimo, da resničnost tej trditvi ne da zmeraj prav. Delavec iz predmestja ne gleda kino predstav, redko kdaj stopi v gledališče ali na koncerte, knjig ne utegne brati. Doživljanje kulture je zanj ozko. Precej podobno in še slabše se godi prebivalcem podeželskih krajev, kamor razen radia, časopisov in knjige ne prodre nobena kulturna prireditev.

Da je družbena delitev dela nujna in tudi koristna, ne kaže več dvomiti. Brez specializacije si družbenega življenja niti ne moremo več zamišljati. Vsi ne moremo delati v tovarni ali na polju ali usmerjati promet. Vsi ne moremo igrati v gledališču, vsi pa moremo biti zainteresirani, da bo gledališka predstava dala tisto, kar od nje pričakujemo. Naša kulturna dejavnost bo zaživela le, če jo bomo gledali v pravem smislu.

Da je kultura sestavni del človeškega življenja, tega bi se morali zavedati vsi.

Tudi kulturno-prosvetno društvo »Svoboda« opravlja en del kulturne dejavnosti v našem mestu. Da bi ta kulturna dejavnost, ki jo opravlja »Svoboda«, bolj zaživela, je potrebno, da se zanjo zanima širši krog naših meščanov, da bi tako tudi našemu delavcu po truda polnem delu nudili več kulturnega razvedrila.

Mislim, da je potreba in dolžnost vsakega vodilnega funkcionarja v podjetju ali ustanovi, da ne skrbi samo za dvig produktivnosti, ampak tudi za dvig kulturne ravni svojega kolektiva. Če bomo tako delali, bomo dorasli zaželjeni višini kulturne ravni, kajti pri vsem tem gre za človeka in za njegovo življenjsko srečo. Treba mu je pomagati, da jo bo iskal in našel.

Glad Matija

Prebujenje

Čmrlj se prebudi
in naznanjat gre pomlad.
Brž napne si strune tri
in že gode, brunda, poje:
da gre k ljubi vasovat,
ker je lepše biti v dvoje.

Pa zbudi se še črnuh
muren stari debeluh.
In napne si strune tri
pa prepeva vse noči:
Njega strah je biti sam,
mora spremeniti stan!

In tako se vse budi,
po življenju hrepeni;
vsem obudil sonček zlat
v prsih up je prebogat.

Zdaj zato prek trat in leh
se razliva radost, smeh!

Rudolf Mohar

Vabilo

Prebivalstvo mesta Kočevje in okolice opozarjamo, da priredi pevski zbor Jakob Gallus v torek 15. maja 1962 ob 20. uri v Šeškovem domu v Kočevju

KONCERT NARODNIH IN UMETNIH PESMI

Vljudno vabljeni!

RAZPIS

DELAVSKA UNIVERZA KOČEVJE

razpisuje vpis v naslednje šole:

1. **Ekonomsko srednjo šolo — oddelek za odrasle,**
2. **Tehniško šolo strojne stroke — oddelek za odrasle,**
3. **Administrativno šolo (enoletno),**
4. **Gimnazijo za odrasle,**
5. **Osemletko za odrasle.**

Pogoji za vpis so naslednji:

1. Uspešno dokončana osemletka, dopolnjena starost 17 let in da je kandidat v delovnem razmerju.
2. Uspešno dokončana osemletka, opravljen izpit za kvalificiranega delavca kovinske stroke in da je kandidat v delovnem razmerju. Zaželjena je triletna praksa na mestu kvalificiranega delavca kovinske stroke.
3. Uspešno dokončana osemletka, dopolnjena starost 17 let in da je kandidat v delovnem razmerju.
4. Uspešno dokončana osemletka in dopolnjena starost 17 let.
5. Dopolnjena starost 17 let.

Vsa pojasnila dobite v pisarni delavske univerze.

Prijavite se lahko osebno ali pismeno do 10. junija 1962.

Pionirski kotiček

20. obletnica smrti narodnega heroja Jožeta Šeška

V petek, 11. maja, bomo počastili spomin narodnega heroja Jožeta Šeška. Šli bomo v Konca vas, kjer je bil Jože Šeško ujet in nato odpeljan v Ljubljano, kjer so ga 11. maja 1942 ustrelili v Gramozni jami kot talca. Njegovo spominsko ploščo bomo okrasili z venci in cvetjem in izvedli kratek program.

Jože Šeško je bil revolucionar, ki ga je trda okupatorjeva roka strla zato, ker je preveč ljubil pravico in svoj narod. Slovenski narod, zlasti pa kočevsko ljudstvo, ga ne bo nikoli pozabilo. Ponosni smo, da nosi naša šola njegovo ime.

Jože Šeško je nam pionirjem svetel vzor kot neustrašen borec za svobodo in boljše življenje delovnih ljudi.

Pionirski odred
Osn. š. J. Šeško, Kočevje

TEK – MET IN SKOK

Pred prvim majem so pionirji šole J. Šeška organizirali športni dan, ki so ga vsled lepega vremena določili za atletsko tekmovanje v okviru JPI. Že ob osmi uri so se zbrali vsi učenci višjih razredov na stadionu Tam je bilo že vse pripravljeno za tekmovanje, ki je nemoteno potekalo.

Tekmovali so v teku, metanju krogle in skokih. Dosečeni naslednji rezultati.

V skupini mlajših pionirjev je osvojila prvo mesto Milena Levstik, ki je dosegla 1.004 točke. Sledile so ji Darinka Hvala 903, Nada Lautar z 891 točkami. Ekipno je pri pionirkah zasedel prvo mesto V. a razred z 3.008 točkami, drugi V. b z 2.889 točkami.

Pri starejših pionirkah je dosegla prvo mesto Tanja Menard z 1.700 točk, drugo mesto Anka Knafeljc z 1391 točk itd.

Ekipno je dosegel prvo mesto VII. a razred z 4.393 točk, drugo mesto VIII. a razred z 3.965 točk itd.

Pri mlajših pionirjih so dosegli prva mesta. V teku Peter Jakopič, v metu krogle Miliraj Sašek, v skoku pa Albert Tadič. Ekipno je bil prvi V. b r. z 2.936 točk, drugi V. a razred z 2.719 točk.

V tekmovanju starejših pionirjev je bil prvi v teku, metu krogle in skokih Dušan Bižal. Ekipno pa je zasedel prvo meso VIII. a razred z 4.271 točk, drugo mesto VII. b razred z 3.868 točk itd.

STOP — VOZI DESNO

Prometni krožek pionirjev M. Bračiča v Kočevju je v sodelovanju z AMD Kočevje 26. aprila organiziral na avtodromu v Kočevju praktične vožnje pionirjev s kolesi po vseh prometnih predpisih.

Na avtodromu je bilo okrog štirih avtomobilov vse polno pionirjev. Tehnično vodstvo z učitelji in člani AMD so pripravljali organizacijo vožnje s kolesi. Pionirji so se zvrstili s kolesi po dva in dva in vožnja po avtodromu, kjer so vsi prometni znaki, se je začela. Pri vožnji so dobili tudi oceno. Ocenjevalna komisija je za prekrške dajala kazenske točke do maksimalnega števila 100. Kdor je dobil manj kazenskih točk, tisti je znal bolje voziti. Za dva groba prekrška je bil vozač diskvalificiran. Pika je pomenila 10 kazenskih točk.

Vožnje pionirjev so lepo potekale, seveda je bilo tudi kazenskih točk ker pionirji niso nakazovali smer vožnje, ali pa so vozili po levi strani in pozabili na prometne znake, katerih niso upoštevali.

Na koncu vožnje so se vozili še z avtomobili, pogledali delovanje motorjev in ostalih mehanizmov na motornih vozilih.

Poln avto veselja

Prijetno srečanje

V ponedeljek dopoldan smo se zbrali pred zbornico. Šli smo k tovarišici Ožboltovi, kjer nas je sprejel pisatelj Tone Seliškar. Pol ure z njim je hitro minilo v prijetnem kramljanju. Tovariš Seliškar nam je pripovedoval o svoji mladosti in o knjigi, ki bo v kratkem izšla in opisuje potovanje v Afriko.

Pozneje smo odšli v dvorano kina Jadran. Tam so pisatelja pričakali ostali učenci naše šole. Tovariš Seliškar nam je prebral nekaj svojih del in povedal še smešno zgodbo iz svojega življenja. Še in še bi ga radi poslušali, toda zadovoljiti smo se morali z njegovo obljubo, da nas bo še obiskal.

Ob koncu sta se pionir in pionirka priljubljenemu pisatelju zahvalila in mu izročila šopek cvetja.

Struna Dušan,
IV. a razred,
osn. š. »J. Šeško«

Ob tednu Rdečega križa

Sestali smo se v petek ob sedmih zvečer zaradi Rdečega križa. Vsak izmed nas je moral prekiniti svoje delo ali pa razvedrilo, da se je odzval povabilu. Ko smo prerešetali sklepe zadnje seje mestnega odbora Rdečega križa, smo se vrgli na delo: Porazdelitev nabiralnih blokov in pol med posamezna podjetja in ustanove, ureditev izložbe itd. Ura je že zdavnaj odbila devet, ko smo se razšli. Vsak izmed nas pa je nosil s seboj obvezne porazdelitve in pa skrb, kako bo akcija uspela . . .

Vsak, ki pozna načela in naloge Rdečega križa, nas je sprejel z razumevanjem in se bo potrudil, da bodo bloki vnovčeni in nabiralne pole izpolnjene. Kakor smo tudi mi naleteli na nekaj negodovanj, tako bo tudi podjetje in trgovina naletela na morda nekaj nerazumevajočih ljudi. Da bi pa bilo teh primerov vedno manj, bodisi pri pobiranju članarine, ali pa pri kakšni drugi akciji, bi naštela nekaj glavnih dejavnosti jugoslovanskega Rdečega križa:

Prizadeva si, da bi zdravstveno prosvetlil in vzgojil delovnega človeka. Skrbi za zdravje, utrjenost in odpornost mladine.

Nudi pomoč družinam v boleznih z negovanjem bolnih in starejših oseb. Pomaga socialno prizadetim družinam. Zbira prostovoljne krvodajalce. Skrbi za preprečevanje nesreč in dajanje prve pomoči s tečaji za prvo pomoč.

Pomaga pri elementarnih katastrofah.

Vsa ta prizadevanja tvorijo nepretrgano nit nalog naših organizacij in njihovi haktivnih članov vse leto in posebno še v tednu Rdečega križa, ki omogoča da pridemo do denarnih sredstev, ki jih rabimo v prej naštete namene. Primer Makarske nam je še pred kratkim pokazal hitro pripravljenost in živo povezanost med našimi republikami ter veliko solidarnost Mednarodne organizacije Rdečega križa.

Zato s takojšnjim darom pokažemo tudi svoje razumevanje do vsake akcije Rdečega križa kakor tudi do prostovoljnega nabiralca.

● **Gospodarstveniki, kmetje, delavci, gospodinje, pionirji, športniki — vsak najde v Novicah svoj kotiček.**

Nagradno žrebanje

Novice pripravljajo veliko nagradno žrebanje, ki bo predvidoma v mesecu juliju letos. V njem bodo lahko sodelovali vsi naročniki, ki bodo imeli plačano naročnino do konca leta

Nagradnega žrebanja se bodo lahko udeležili tudi vsi tisti, ki šele bodo naročili naš časopis in najkasneje do 30. junija poravnali naročnino do konca leta.

Razen tega razpisujejo Novice še akcijo za nabiranje novih naročnikov, v kateri lahko sodeluje vsak državljan. Predvsem vabimo k sodelovanju pismonoše in druge, ki imajo kaj več stika z ljudmi. Za nabiralce naročnikov se predvidene še posebne nagrade, in sicer:

— za vsakega naročnika dobi zbiralec 100 din,

— za 20 novih naročnikov dobi zbiralec še posebej 1000 dinarjev,

— za vsakih nadaljnjih 10 novih naročnikov pa dobi zbiralec še po 1000 dinarjev.

Akcijo zbiranja novih naročnikov bomo zaključili 30. junija. Vsi nabrani naročniki morajo do takrat poravnati naročnino vsaj za pol leta; če hočejo sodelovati v nagradnem žrebanju pa od takrat, ko so naročili časopis pa do konca leta.

Nabirajte naročnike, ker si boste tako zlahka prislužili nekaj postranskih dohodkov!

Če še nimate naročenih Novic, si jih naročite takoj, ker boste le tako lahko sodelovali v našem nagradnem žrebanju! Spisek nagrad bomo objavljali v naslednjih številkah.

Pričetek tekmovanj

Kakor vsako leto je tudi letos občinski komite LMS Grosuplje organiziral sektorska tekmovanja v počastitev »Dneva mladosti« in rojstnega dne maršala Tita. Tako bodo aktivi tekmovali v naslednjih športnih in kulturnih panogah: košarki, odbojki, rokometu, nogometu, atletiki, namiznem tenisu, vožnji s kolesi in motorji, pokaži kaj znaš in v uprizoritvi odrskih del.

Sektorskega tekmovanja v Dobrepolju se bodo udeležili naslednji aktivi: Videm, Stolarna, Iskra, 8 letka Videm, Ponikve in Dom invalidov Ponikve.

Prvo tekmovanje v odbojki je bilo v nedeljo 29. aprila na igrišču Iskre pri železniški postaji. Tekmovale so ekipe iz Iskre, Stolarne in Vidma. Glede rezultatov ni bilo problemov, saj smo lahko že pred tekmovanjem ugotovili zmagovalca. To je bila ekipa iz Vidma, ki je pokazala v dokaj slabi konkurenci veliko požrtvovalnost in solidno znanje v igri. Ekipi iz Vidma je sledila Stolarna in ekipa Iskre.

V nedeljo je na programu tekmovanje v šahu in streljanju. Tekmovanje bo v domu invalidov Ponikve.

OKRAJNO PIONIRSKO PRVENSTVO

V nedeljo 6. maja je bilo v Ljubljani okrajno pionirsko šahovsko prvenstvo. Sodelovali so mlajši in starejši pionirji in mladinci. V vsaki skupini je bilo 6 ekip po 4 igralci. Kočevje so zastopali starejši pionirji in mladinke. Od pionirjev je bil najboljši Gornik Franc, ki je dosegel 3,5 točke. Posebno presenečenje so bile mladinke, ki so zasedle III. mesto in osvojile eno izmed nagrad. Zelo dobro je igrala Jelka Tomc, ki je edina remizirala z igralko prvakinj iz Kamnika.

Po končanem tekmovanju je bila razdelitev nagrad in skupno kosilo za vse udeležence tekmovanja, katerih je bilo 144.

Razprava o problemih Zavoda za zaposlovanje invalidov

Na zadnji seji Sveta za industrijo in obrt, ki je bila 4. maja in seji občinskega ljudskega odbora Kočevje, ki je bila 5. maja, so člani sveta in odborniki razpravljali med drugim tudi o problemih Zavoda za zaposljevanje invalidov in drugih socialno ogroženih ter za delo manj zmožnih oseb. Zavod ima zelo različne delavnice in obrate: vulkanizacijo v Kočevju, šiviljsko delavnico, pletiljsko delavnico, lesno galanterijo, sodarsko delavnico, vrbopletarstvo, žago in destilarno eteričnih olj. Dejavnost teh delavnic je zelo različna, zato je tudi delo na komercialnem področju zelo težavno. Organizacija poslovanja pa je otežkočena še zaradi oddaljenosti delavnic od uprave.

Zavod je imel lani okoli 50 milijonov dinarjev celotnega dohodka in pri tem nekaj manj kot pol milijona dinarjev zgube. (Predlanskim je znašala izguba približno 2,600 milijona dinarjev.) Zavod je lani zaposljeval 78 ljudi. Povprečni osebni dohodki zaposlenih delavcev so znašali 15.920 dinarjev, uslužbencev pa 25.525 dinarjev. Osnovnih sredstev ima zavod le za okoli 15 milijonov dinarjev, obratna pa so znašala ob koncu leta okoli 12 milijonov dinarjev.

Zavod je zaradi nerentabilnosti že ukinil nekatere obrate. Za nadaljnji razvoj in rentabilnost Zavoda je potrebna predvsem reorganizacija proizvodnje, namreč prehod iz primitivne obrtniške proizvodnje na serijsko industrijsko in konfekcijsko proizvodnjo izdelkov, ki gredo hitro in dobro v promet. Za tako proizvodnjo pa so potrebna večja obratna sredstva.

Med drugim je tudi nujno rešiti problem lesne galanterije v Strugah. Ta obrat nima lastnih prostorov za proizvodnjo in skladišče. Zavod meni, da bi preuredili za proizvodjno veliko leseno šupo, ki je blizu žage.

Na predlog Sveta za industrijo in obrt je občinski ljudski odbor sprejel naslednje sklepe in priporočila: lansko izgubo bo občinski ljudski odbor pomagal Zavodu sanirati tako, da mu bo odobril dolgoročni sanacijski kredit iz sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij; v dolgoročni kredit je spremenil ObLO še 1,5 milijona dinarjev, ki jih je Zavod že prejel; Zavodu omogočiti delati v poletnih mesecih tako, da se mu odobri kratkoročni kredit 6 milijonov dinarjev za obratna sredstva. Zavod naj zaprosi pri Zavodu za zaposlevanje delavcev kredit v višini 1,5 milijona dinarjev, ki naj bi ga porabil za ureditev delavnice v Strugah; vsi obrati zavoda naj poslujejo na načelu rentablinosti. Oba zbora občinskega ljudskega odbora sta Zavodu priporočila še, naj uredi svojo notranjo organizacijo, predvsem organizacijo dela, naj izvoli organe upravljanja (svet delovnega kolektiva), naj uredi odnose med obrati oz. ekonomskimi enotami, predvsem pa naj uredi sistem nagrajevanja po delu.

120 NOVIH MLADINCEV

Občinski komite ljudske mladine iz Kočevja pripravlja slovesen sporejem pionirjev v mladinsko organizacijo. Sprejem bo 24. maja na Pugledu, kjer je bil leta 1943 posvet aktivistov Osvobodilne fronte za Slovenijo. Zjutraj 24. maja bo odšla mladina in pionirji na pohod proti Pugledu. Na Pugledu bodo ves dan športna srečanja, slavja, sprejem okoli 120 pionirjev osemletk Mirka Bračiča in Jožeta Šeška v mladinsko organizacijo, taborni ogenj, rajanje in še druge prireditve. Predvidoma bo tudi starejši partizan pripovedoval spomine na NOB. Pionirji, učenci sedmih razredov, ki bodo sprejeti v mladinsko organizacijo, se že pripravljajo na sprejem tako, da se na predavanjih seznanjajo s Statutom LMS, z dolžnostmi mladincev, z oblikami dela mladinske organizacije in njenim programom.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KOČEVJE

prodaja po ugodni ceni večjo količino malo rabljenih železniških hrastovih in jelovih pragov 2000 × 160 × 250 mm.

Interesenti naj se zglasijo osebno ali pa pošljejo naročila na naslov rudnika Kočevje

ZMANJŠANJE PRORAČUNA ZARADI VARČEVANJA

Občinski ljudski odbor Kočevje je na zadnji seji sklenil, naj pristojni sveti in organi ponovno pregledajo in utemeljijo posamezne postavke proračuna. Sklenil je tudi, naj bi letos ne začeli zidati, razširjati in preurejevati administrativnih in upravnih poslopij. Predlagane so bile tudi nekatere spremembe pri občinskem ljudskem odboru. Tako bo ObLO umaknil odlok o povračilu stroškov za vožnjo na delo, ki je veljal za njihove uslužbence. Kilometrino bodo znižali od 45 na 25 din za km kot predvideva zvezna uredba. Položajna plača ne sme presegati 30.000 dinarjev, skupna pa ne 68.000 dinarjev. Vrednost točke bodo znižali. Sejnine ne bodo več plačevali. Zakonske zveze naj bi sklepal predsednik in podpredsednik ljudskega odbora brez nagrade in ne honorarni uslužbenec, kot jih je doslej. Pregledali bodo upravičenost priznavalnin, socialnih podpor in štipendij. Zmanjšali bodo število uslužbencev ObLO. Honorarnim uslužbencem bodo odpovedali delovno razmerje in sprejeli še nekatere druge ukrepe. Občinski ljudski odbor je predlagal, naj bi podobne ukrepe podvzele tudi gospodarske organizacije.

N A Š T R G

Trgovina Sadje-zelenjava Kočevje je imela od 27. aprila do 1. maja naslednje cene:

Sveži peteršilj 340, špinača 300, koleraba rumena 45, jabolka 100, limone 310, čebula 150, česen 450, črna redkev 70, grapefruit 220, hren 200, rdeč korenček 120, dinarjev za kilogram, jajca po 25 dinarjev komad.

Od 7. do 10. maja pa so bile naslednje cene:

Solata 240 in 400, Jabolka 60 in 130, Sveži peteršilj 240 in 340, por 170, limone 270 in 310, Krompir 40 in 48, Grapfruit 220 in 240, koleraba 45, redkvica 70 din za kilogram.

KZ Kočevje je imela 10. maja odkupne in prodajne cene:

Krompir — odkupna 32, prodajna cena 37 din za kg, fižol — odkupna cena 140, prodajna cena 160 din za kg, koruza 50, krmilna moka 50, črna detelja 820, mačji rep 750, cvetlični med 460 din za kilogram.

OBVESTILO

Obveščamo vse gozdne posestnike, ki nameravajo v letu 1962/63 izvršiti posek drevja v gozdovih v državljanski lastnini na teritoriju ObLO Ribnica, da se vrši prijava sečnje od 1. maja do 31. maja 1962.

Prijavo sečnje sprejemajo Gozdni obrati pri Kmetijskih zadrugah Ribnica, Sodražica in Loški potok za sledeče katastrske občine:

Kmetijska zadruga Ribnica za k. o.: Ribnica, Gorenja vas, Prigorica, Dolenja vas, Rakitnica in Grčarice, Goriča vas, Dane, Jurjevica, Sušje in del Podpoljan ter Velike Poljane.

Kmetijska zadruga Sodražica za k. o.: Sodražica, Žimarice, Zamostec, Sv. Gregor, Vinice, Gora in del Podpoljan.

Kmetijska zadruga Loški potok za k. o.: Hrib, Retje in Travnik.

V prijavi naj se točno navede, koliko lesa se uporablja za domačo potrebo in koliko za prodajo.

ObLO Ribnica

ZAHVALA

Ob izgubi našega ljubega dobrega moža očeta, starega očeta in brata

Poznič Petra

žagovodja v pokoju

se iskreno zahvaljujemo požrtvovalnosti in tako veliki skrbi dr. Ravniku, dr. Čebinu, dr. Klunu, medicinski sestri Dimitrijevič Slavki ter ostalemu zdravniškemu osebju v Ljubljani in Kočevju.

Velika zahvala dobri družini Burja iz Mahovnika, ki nam je tako nesebično stala ob strani ter nam pomagala v času težke bolezni. Posebna zahvala Gasilski zvezi Kočevje in gasilcem iz Mahovnika, ter govorniku tovarišu Kranjcu za ganljive besede pri odprtem grobu. Prav tako se iskreno zahvaljujemo društvu upokojencev govorniku tov. Korenu za res ganljive besede pred hišo žalosti. Lepa hvala duhovščini in vsem darovalcem cvetja in vencev, podjetju »INKOP« Trgopromet, SZDL Mahovnik, kolektivu »Manufaktura«, vaščanom, družini Bastar, sorodnikom ter vsem drugim, ki so ga v času težke bolezni obiskali ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Jožefa, sin Peter, hčerka Rolanda, zet Matija, vnuk Damijan, sestre Ljudmila, Julka in Rozika z družinami.

Mahovnik dne 7. maja 1962.

Naš obveščevalec

Gibanje prebivalcev
Obvestila
Sporedi
čestitke
Mali oglasi

KOČEVJE

Poročili so se: Slavko Draganjac, delavec iz Drage 21, star 24 let in Helena Sapač, delavka iz Drage 21, stara 30 let; Jože Mrle, logar iz Bezgovice 2, star 26 let in Marija Šercer, gospodinjska pomočnica iz Ložca 4, stara 17 let; Jože Mavrin, poljedelec iz Vimolja 8, star 27 let in Dragica Bukovac, poljedelka iz Čepelj 1, stara 18 let; Milan Nared, strugar iz Koblarjev 4, star 25 let in Rozalija Kotar, kuhinjska pomočnica iz Kočevja, Rudnik 11, stara 19 let; Štefan Cipot ,delavec iz Hotize 115, star 23 let in Cecilija Kerec, živinorejka iz Brega pri Kočevju, stara 21 let; Franc Kerneža, živinorejec iz Štalcarjev 9, star 24 let in Kata Pinčič, živinorejka iz Zemunika, stara 27 let; Viljem Šaurer, mizarski pomočnik iz Šalke vasi 92, star 24 let in Kristina Trkovnik iz Željn 18, stara 18 let; Jakob Žagar, trgovski pomočnik iz Čabra, star 23 let in Vilma Mavrovič, trgovska pomočnica iz Osilnice, stara 22 let; Janez Rugelj, kovinostrugar iz Kočevja, Rožna ulica, star 34 let in Neža Jakovac, trgovska pomočnica iz Kočevja, Reška cesta 20, stara 22 let.

V Grosupljem sta se poročila Janez Rauh iz Vimolja 4, star 27 let in Cecilija Hočevar iz Šalke vasi 26, stara 26 let.

Rodile so v Novem mestu: Dragica Lesnik iz Stare cerkve 42 — dečka, Terezija Kovačič iz Kočevja, Ljubljanska cesta 20 — dečka, Marija Mekiš iz Slovenske vasi 28 — deklico, Ana Kotar iz Kočevja, Rožna ul. 40 — deklico, Ana Kohek iz Mahovnika dvojčka: deklico in dečka.

V Novem mestu je umrl Janez Grčman iz Koprivnika 26, star 77 let.

V Ljubljani je umrl Jernej Otoničar iz Kočevja, Rožna ulica 11, star 75 let.

RIBNICA

Poročila sta se Ludvik Stošič, progovni delavec iz Željn in Ivanka Murn, gospodinja iz Lipovca 5.

Rodile so: Ivanka Pertot iz Slatnika 19 — deklico, Marija Arko iz Brež 14 — dečka, Marija Rigler iz Brega 4 — deklico in Ana Tomše iz Brega 31 — dečka.

Umrli so: Marija Lovšin iz Zapuž 4, stara 54 let, Jože Arko, kmet iz Jurjevice 23, star 65 let, Zofija Lokar, gospodinja iz Dolenjih Lazov 14, stara 66 let, Anton Klun, kmet iz Ribnice 265, star 57 let in Alojzij Češarek, preužitkar iz Nemške vasi 36, star 83 let.

VELIKE LAŠČE

Rodila je Marija Ivanc, gospodinja iz Strmeca 5 — deklico.

Umrla sta: Uršula Levstek, gospodinja iz Turjaka, stara 74 let in Franc Polzelnik, kmet iz Škrlovica, star 57 let.

DOLENJA VAS

Umrla sta: Anton Pahulje, kmet iz Dolenje vasi 21, star 58 let in Marija Trdan, gospodinja iz Rakitnice 39, stara 59 let.

KOSTEL

Umrla je Neža Krkovič, kmetica iz Sela pri Kostelu 4, stara 82 let.

DOBREPOLJE

Poročila sta se Stanislav Merkun, pleskar iz Male vasi 37 in Terezija Novak, kmetica iz Male vasi 33.

Umrla sta: Albina Kaplan iz Podgorice 7, stara 52 let in Franc Vesel iz Žimaric, star 67 let.

DRAGA

Rodila je Marija Troha, delavka iz Podpreske 29 — deklico.

ČESTITAJO

Kač Jožefi iz Dolge vasi pri Kočevju čestitajo za 50. rojstni dan — Grivec Ivan, Terezija, Alojz, Gusti, Franc, Albina in mala Herminca iz Grčaric.

ČESTITAJO

Dragemu sinu Mirku Pojetu, ki služi vojaški rok v Smederevski Palanki, želijo vse najboljše za rojstni dan, predvsem pa zdravja — domači.

ZAHVALA

Ob smrti naše stare mame

BARTOLJ ALOJZIJE

iz Slovenske vasi, se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali in jo spremili na njeni poslednji poti.

Posebna zahvala družinam Češarek, Levstik, Mikulič in Jokič.

Žalujoča družina Mohar, vnuki in vnukinje.

ZAHVALA

Vsem vaščanom iz Hudega konca iskrena hvala za čestitke.

Ivana Zabukovec

PREKLIC

Preklicujem vse neresnične besede, ki sem jih izrekla proti Praštalo Miri iz Nemške loke št. 6, da so neresnične in se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Praštalo Danica, Nemška loka št. 11.

PREKLIC

Preklicujem vse neresnične besede, ki sem jih izrekla proti Gabrovec Rudiju iz Knežje lipe št. 4 in Praštalo Danici iz Nemške loke, da so neresnične in se zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Praštala Mira, Nemška loka št. 6.

PRODAM

Prodam Fiat-Topolino. Kočevje, Reška 16 a.

PRODAM

Prodam čebelnjak s praznimi panji.

Viktor Dragoš, Prešernova 1, Kočevje.

PRODAM

Žensko italijansko kolo prodam. Cena ugodna. Knafeljc Jožica, Kočevje, Šeškova 29.

PRODAM

Puch Tomos 250 ccm, skoraj nov, prevoženih 600 km in usnjeno obleko s čelado, ugodno prodam. Interesenti lahko plačajo s čekom. Vprašati Kočevje, Ljubljanska 14.

PRODAM

Ugodno prodam dvostanovanjsko hišo v Kočevju. Poizvedbe v Upravi Novic.

»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

Kino

JADRAN KOČEVJE: 11. do 13. maja ameriški barvni CS film »Nekateri so prihiteli«, 14. in 15. maja ameršiki barvni CS film »Sonce zopet sije«, 16. in 17. maja ameriški barvni CS film »Vičita«, 18. do 20. maja ameriški barvni film »Dvorni norec«, 20. maja matineja ruskega filma »Plamen nad stepo«.

SVOBODA RUDNIK: 12. in 13. maja mehiški film »Nazarin«, 15. in 16. maja zapadnonemški barvni film »Indijski nagrobni spomenik«, 19. in 20. maja nemški barvni film »Grofica Marica«.

STARA CERKEV: 12. in 13. maja češki film »Šola očetov«, 19. in 20. maja ameriški film »Obtežilna priča«.

RIBNICA: 12 .in 13. maja italijanski barvni film »Madam Buterfly«, 19. in 20. maja argentinski film »Te smem imenovati mati«.

SODRAŽICA: 12. in 13. maja francoski film »Rdečelasa Julija«, 19. in 20. maja jugoslovanski film »Samo ljudje«.

LOŠKI POTOK: 13. maja ameriški barvni CS film »Sayonara«, 16. maja ruski film »Šofer pó sili«, 20. maja ameriški barvni CS film »Gola Maja«.

VELIKE LAŠČE: 12. in 13. maja angleški barvni CS film »Ker veter ne zna brati«, 19. in 20. maja jugoslovanski CS film »X 25 javlja«.

DOBREPOLJE: 12. in 13. maja ameriški barvni CS film »Ni imena na naboju«, 16. maja danski film »Ples mladosti«, 19. in 20. maja angleški barv. CS film »Ker veter ne zna brati«.

PONIKVE: 17. maja danski film »Ples mladosti«.

KOČEVSKA REKA: 12. in 13. maja sovjetski film »Križarka Varjag«, 16. maja ameriški film »Usodna neznanka«, 19. in 20. maja amer. film »Hrabri in smeli«, 20. maja matineja »Prerija, ki izginja«.

PREDGRAD: 12. in 13. maja ameriški barvni film »Ponosni upornik«, 19. in 20. maja češki film »Nevarni izum«.

BROD NA KOLPI: 12. in 13. maja ameriški barvni film »Dan, ko so delili otroke«, 19. in 20. maja ameriški film »Pesek Ivo Džime«.

SPORED RTV LJUBLJANA

SPORED ZA SOBOTO, 12. MAJA

5.00—8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5,05, 6.00, 7.00 in 8.00 Poročila, 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji, 8.35 Češka, poljska in sovjetska zabavna glasba, 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — Čebelica z modrim lončkom (ponovitev), 9.25 »Pred durmi« in druge domače skladbe, 9.39 Sonata za violončelo in klavir, 10.00 Napoved časa in poročila, 10.15 Od tod in ondod, 11.00 Tri arije iz Mozartove »Figarove svadbe«, 11.15 Angleščina za mladino, 11.30 Blaž Arnič: Divja jaga — simfonična pesnitev, 12.00 Poročila, 12.05 Godba JLA igra koračnice, 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Gvido Fajdiga: Raba pridelka krmnih mešanic, 12.25 Melodije ob 12.25, 13.00 Poročila, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Iz našega arhiva zabavne glasbe, 14.00 Iz novejše operne literature, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.00 Poročila, 15.20 Napotki za turiste, 15.25 Dva koncertna plesa, 15.40 Mariborski ženski vokalni kvintet, 16.00 Vsak dan za vas, 17.00 Poročila, 17.05 Gremo v kino, 17.50 Plesni orkester Werner Müller, 18.00 Poročila, 18.10 Med suitami, 18.45 Naši popotniki na tujem, 19.00 Obvestila, 19.05 Od vasi do vasi (narodne viže brez odmora), 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Prvi festival slovenskih popevk, Bled 1962, 21.30 Jerome Klapka Jerome: Trije možje v čolnu, I. epizoda, 22.00 Poročila, 22.15 Odddaja za naše izseljence, 23.00 Poročila, 23.05 Zaplešimo v sobotno noč, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SPORED ZA NEDELJO, 13. MAJA 1962

6.00—8.00 S sprejemnikov na nedeljski izlet (Vedra zabavna glasba in popevke), 6.05 in 7.00 Poročila, 7.30—7.35 Radijski koledar in prireditve dneva, 8.00 Mladinska radijska igra — Matjaž Kmecl: Odločilni dan v mačji zgodovini, 8.50 »Stari mojstri — mladi umetniki«, 9.00 Poročila, 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden, 9.49 Zdravo, tovariš, 10.00 Še pomnite tovariši... Milan Babič — France Tampuš: Oblaki, drevesa, ljudje, 10.30 Za našo vas, 14.00 Anton Nagelé — slovenske narodne v priredbi za glas in klavir, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II., 15.00 Poročila, 15.15 Zabavna ruleta, 15.30 Mario del Monaco v Verdijevih operah, 16.00 Humoreska tega tedna — Spas Janičev: Moja kariera, 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne, 17.00 Poročila, 17.05 Vedri intermezzo, 17.15 Radijska igra — Günther Weisenborn: Harlemska balada, 18.11 »Poletni čas« in drugo od Georga Gershwina za violino in klavir, 18.30 Športna nedelja, 19.00 Obvestila, 19.05 Iz albuma orkestrov, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Izberite melodijo tedna, 20.45 Klavir v ritmu, 21.00 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu, 21.20 Antonin Dvorak: Moravski dvospevi, 22.00 Poročila, 22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana, 23.00 Poročila, 23.05 Zadnji ples pred polnočjo, 23.45 Ko se ritem umiri, 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Kaj storiti če se človek utaplja

Slušatelji tečaja prve pomoči, bodo nudili svojo pomoč v nesreči

Sporočili so nam, da bo 27. aprila ob 18. uri v šoli M. Bračiča zaključek tečaja prve pomoči, ki ga je organiziral RK in PLZ v Kočevju. Ob napovedani uri smo dobili v razredu 25 tečajnikov, ki so čakali na izpite. Med njimi so bila dekleta in možje, ki so še brskali po knjigi prve pomoči, iz katere so črpali znanje.

Prišli so člani komisije z dr. Klunom in izpiti so se začeli.

»Kaj bi napravil, ko opaziš človeka, ki se v vodi utaplja?« je bilo eno izmed vprašanj.

Odgovor je bil kar dober; videlo se je, da tovariš obvlada to vprašanje in problem.

»Kaj bi napravili, če na cesti opazite človeka, ki je v nezavesti?«

Spet je sledil odgovor. Tako so se vrstila vprašanja in odgovori, ki so nam potrdila to, da so tečajniki na tem tečaju veliko pridobili, kar jim bo v življenju lahko večkrat koristilo.

Akcija „Ilegalec" v Kočevju

Kočevski taborniki so s pomočjo SZDL in LMS organizirali v petek, 27. aprila ob 17. uri akcijo »Ilegalec« 1962 v Kočevju. Akcija je bila organizirana v okviru praznovanja obletnice ustanovitve OF in praznika dela — 1. maja.

Kaj je prav za prav to »Ilegalec«?

To je akcija, da se obudijo spomini na ilegalno borbo v času NOB v mestih. V času NOB je bilo po mestih nešteto borcev za našo svobodo, ki so z drznimi akcijami, pred očmi samih okupatorjev, izvajali sabotaže, širili literaturo, prenašali material, delali napise, letake itd., s katerimi so pozivali ljudi na oboroženi boj, sovražnikom pa vlivali strah in trepet povsod, kjerkoli se je nahajal.

Vsa ta dejanja skuša ponazoriti igra »Ilegalec«.

Točno ob 17. uri je zapela sirena. Iz štaba obrambe so že predhodno odšle patrulje po vsem mestu, v katerih je bilo okrog 250 članov. Zastražili so objekte, ki so bili ogroženi od ilegalcev. Na srečo ilegalcev je začelo deževati, toda igra se ni ustavila, patrulje so kar naprej hodile po mestu okrog objektov in zasledovale ilegalce. Legitimirale so sumljive člane in jih vodile v štab, kjer so ugotavljali ali so res ilegalci ali ne.

Pri nekaterih osumljencih so res našli ilegalni tisk, letake z napisom OF, KPJ in podobno. Tako so patrulje prejele pet ilegalcev in dva vohuna prej, predno so opravili svoje akcije.

Tudi ilegalci so se znašli. S petardami so minirali vse ogrožene objekte na karti, ki jo je napravil njihov štab. Izobesili so zastavo v centru mesta. Okrog spomenika Svobode je bilo precej patrulj, ko se je na kolesu pripeljal ilegalec in pred očmi vse vrgel letake in se odpeljal dalje. Drugi se se pripeljal z motorjem in položil na spomenik venec, ter pobegnil, da ga patrulje niso mogle prijeti. Po planu so se izvedle vse akcije in igra je dobro uspela.

Ob 17. uri je spet zapela sirena in akcija je bila končana.

PRETEP V KLINJI VASI

2. maja okoli 21. ure so se pripeljali na mopedih iz Šalke vasi v Klinjo vas Anton Štimac, gostilničar iz Šalke vasi, Janez Novak iz rudniškega naselja, Ivan Kosi iz Rudnika in Ivan Jelenc iz Roške ceste. Zavili so v gostilno v Klinji vasi. Bili so pod vplivom alkohola — kakor tudi oni, ki so bili že v gostilni — začeli so drug drugega izzivati in iz tega se je izcimil masovni pretep, v katerem so razen že omenjenih sodelovali še Alojz Ahčin, Alojz Benčina, Janez Gornik in Anton Gorenčič iz Klinje vasi. Lovili so se s koli po dvorišču pa tudi z mopedi po cesti. V zvezi s tem je prišlo tudi do tatvine mopeda in prometne nesreče. Od pretepačev je vsak nekaj dobil: praske, udarce itd. nekomu pa so celo ukrivili nos. Vročekrvni petelini se bodo zagovarjali pred sodnikom za prekrške, ki jih bo — kakor upamo — s primerno kazniijo ohladil, kar bo pripomoglo, da se bodo znali v bodoče kulturneje obnašati.

Tomšič Andrej:
KURIR BRANKO

NADALJEVANJE

Domobranska izvidnica je bila že tik partizanskih položajev, pa ni padel še niti strel s partizanske strani. Zavili so na cesto, ki pelje preko Planine. Ko so se dovolj približali, je zagrmelo iz pušk in strojnic, da so sovražniki padali kot snopje. Partizanske krogle so jih prikovale k tlom in Branko je prav dobro videl, kako so si iskali kritja po golem pobočju Hriba. Videl jih je kakor na dlani in streljati je začel tudi njegov vod. Mitraljez se je oglasil tudi iz nasprotnega hriba in partizanske krogle so zadevale v živo.

Sovražnik se je zmedel in začel popuščati. Partizanske klešče so bile zaprte in morilni ogenj se je vsipal nanje z vseh strani. Brezglavo so iskali kritja, ki ga ni bilo nikjer, ter padali drug za drugim.

Branko je budno pazil, če se ne bodo pojavili iz vasi tudi Nemci. Ni jih bilo, čeprav je nekatere videl, ko so hodili med hišami. Nemci so pustili, da je njihove hlapce zadela zaslužena kazen, saj je po čistini proti Hribu bilo nemogoče, brez velekih žrtev, udariti na partizane, ki so imeli dobra kritja.

Partizani so se dvignili na juriš in kot plaz navalili za bežečimi domobranci. Ti so metali proč orožje in bežali proti Kopravniku ter padali. Nemci se še vedno niso pojavili ter so spremljali bojno vihro, ki je divjala streljaj daleč od njih izza varnih zidov hiš v vasi.

Nenadoma je utihnil mitraljez v Brankovem vodu. Branko je planil proti položaju, ne ozirajoč se na točo krogel, ki so se zarivale pred njim in za njim v tla. Mitraljezec je ležal ob mitraljezu in njegov pomočnik je ravnokar vdeval nov redenik. Branko je pogledal mitraljezca in videl, da je mrtev: krogla ga je zadela v glavo. Odrinil je pomočnika in sam prijel za orožje. Repetiral je in že je začel šivati z jeklenkami po bežečih vrstah sovražnika. Izpraznil je redenik in ga zamenjal. Domobranci so zopet polegli in dajali močnejši odpor. Začeli so se umikati bolj organizirano, tako da je sedaj ta sedaj oni stekel nazaj in zopet legel. S kratkimi rafali je Branko kosil tja, kjer koli se je kdo dvignil. Partizani, ki jih je odpor presenetil, so polegli, vendar so bili še vedno na boljšem, saj so bili na višjih položajih kot sovražnik. Že so za seboj pustili mrtve in ranjene sovražnike, ki so padli v prvem spopadu, ter se z bombami prebijali naprej. Trupla ubitih so ležala vse križem. Med divjim streljanjem in pokanjem bomb pa je orila partizanska pesem:

»Hej brigade, hitite...«

Žalostni ostanki nekdanjega elitnega »Rupnikovega bataljona« so se končno le prebili do hiš v Koprivniku. Skoro tri četrtine bataljona je obležalo na bojišču in partizani so se temeljito maščevali zločincem za njihova grozodejstva. Rupnikov bataljon je po tem boju ostal le še spomin, bataljona pa ni bilo nikoli več.

Koprivnika brigada ni napadla, ker bi bilo preveč žrtev. Nemci so bili utrjeni v hišah in štab brigade je upravičeno odločil, da ostane brigada na sedanjih položajih, ker bi uspeh ne upravičil veliko število žrtev. Nemci pa so se tako kmalu naložili na kamione in se odpeljali proti Kočevju.

Branko je prejel ukaz o umiku na izhodni položaj že pozno popoldne. Iz vej so borci naredili preprosta nosila in nanje naložili mrtvega mitraljezca. Kljub radosti nad izbojevano zmago in veselju, ki ga je bilo videti na obrazih borcev, jim je globoko v srcih kljuvala žalost za padlim tovarišem. Za hip je morda vsak pomislil: »Prihodnjič sem morda na vrsti jaz«.

Pridružili so se brigadi, ki se je zbrala v požgani vasi. Iz drugih enot so prinesli še dva mrtva, nekaj pa jih je bilo ranjenih, vendar nihče težje. Mrtve tovariše so zakopali ter ob odprtem grobu izstrelili častno salvo.

Pojoč in vriskajoč so se borci vračali na počitek.

Leto 1945.

Svoboda je bila že blizu. Sovražnik se je umikal na vsej črti. Štirinajsta divizija se je borila na Štajerskem in zadajala sovražniku težke udarce. Enote VII. in IX. korpusa so prešle v ofenzivo za dokončno osvoboditev domovine.

Koncem aprila je prejela brigada ukaz, da se v hitrem pohodu premakne na Primorsko. V zgodnjem aprilskem jutru so pojoč krenili na pot. Šli so po široki beli cesti proti Brodu. Tu so jih že čakali kamioni. Naložili so se nanje in se med pesmijo odpeljali preko Gorskega Kotorja v Vipavo, kjer je bila sestavljena prva slovenska vlada. Nato pa je brigada krenila proti Ljubljani in se udeležila bojev zanjo.

Prišel je 9. maj. Brigada je po Tržaški cesti vkorakala v osvobojeno mesto.

Na čelu čete pa je korakal zastavnik Branko z velikim šopkom rdečih nageljnov na bluzi. Korakal je ves prevzet od velikega trenutka, novemu življenju nasproti...

To je del življenja kurirja Branka. Pripovedoval jo je svojemu 8-letnemu sinu in jaz sem jo skušal prenesti na papir tako, kot jo je pripovedoval on.

KONEC

Kontrasti, problemi... Dobrepolja

(Nadaljevanje iz 17. številke)

Pred obratom »Iskre« v Predstrugah me je pozdravila množica koles, prislonjenih na zid obratne stavbe. Dokaj zgovoren dokaz da tukaj nimajo problemov s prevozi na delo, čeprav je veliko število zaposlenih oddaljenih tudi po več kilometrov.

To je obrat, ko je nastal takorekoč iz nič nastal iz pol podrtih skladišč, vendar dovolj zgovorno dokazuje o volji do dela in kar je še bolj važno o pridnosti dobrepoljskih ljudi.

Rojstni datum tega obrata je februar 1960. Takrat je stekla tukaj proizvodnja daljinskih oljnih stikal, daljinskih zračnih stikal, kombiniranih stikal za razne namene in razne potrebe. Danes je v njem zaposlenih 76 delavcev, pretežno ženske delovne sile. V prvem letu svojega obstoja so dosegli bruto produkt 30 milijonov dinarjev, v lanskem letu pa že 70 milijonov, čeprav se število zaposlenih v lanskem letu ni bistveno spremenilo. Lepa številka, boste rekli, marsikje bi bili ponosni na take rezultate. Tudi tukaj so in lahko so, dam jim vse priznanje, posebno še iz razloga ker 95 odstotkov vseh zaposlenih pred par leti sploh ni vedelo kaj so to stikala. Delovni kolektiv se je izredno hitro vživel v proces dela in priučil v samem obratu. Mimogrede povedano, potolkli so vse postavljene norme matičnega obrata v Ljubljani, kateri je imel v temu že večletno tradicijo, zaradi tega je pa tudi matično podjetje ponosno na ta delovni kolektiv.

Gotovo boste rekli, tukaj pa sigurno ni problemov in obrat ima pod takimi pogoji lepo perspektivo za razvoj, saj včasih se razpišemo na dolgo in široko o še manjših uspehih v posameznih naših podjetjih. Res je, vendar o tem obratu, o pridnosti in požrtvovalnosti teh ljudi še nisem zasledil v nobenem našem časopisu, razen v Novicah. Pač skromni ljudje kateri se neradi hvalijo s svojimi uspehi. Torej problemov ni? Da, so, pa še kakšni, visijo kot črni oblaki nad tem obratom in ko so mi jih našteli, se mi je zdel tisti dan še bolj oblačen, pust in siv kot je v resnici bil. Torej poglejmo jih.

Obrat v Dobrepolju je bil mišljen kot obrat kontaktorske tehnike v sklopu bivšega podjetja »Tela« v Ljubljani. V ta namen je bila zamisel, da se tukaj zgradi tovarna kontaktnih stikal, v kateri bi bilo zaposlenih koli 700 delavcev. Zakaj tudi ne. Vodilni ljudje v Ljubljani so dobro mislili Prvič, velika naseljenost prebivalstva, torej problema glede nove delovne sile ne bo in drugič, rešen stanovanjski problem vsaj za obdobje par let. Vsa ta zamisel pa je padla v vodo v tistem trenutku, ko so se vsa naša večja podjetja elektronike združila v eno centralno podjetje »Iskra«. Zapihal je popolnoma drugačen veter. Kontaktna stikala imajo dobro ceno na tržišču in po njih je veliko povpraševanje. In tako je prišlo do odločitve, da se bodo ta kontaktna stikala izdelovala v Kranju. Torej ne več v matičnem podjetju v Ljubljani in seveda s tem tudi ne v Dobrepolju. V ta namen se bo preuredila v Kranju sedanja tovarna perila »Špik« in v perspektivi v letih 1962—63 preusmerila svojo proizvodnjo na kontaktna stikala.

Pred kolektivom je sedaj velik problem — kaj bo z nami, kaj bomo sedaj delali? Torej strah pred prihodnostjo, katera ni nič kaj rožnata. Gledal sem perspektivni razvoj »Iskre« z vsemi njenimi obrati, vendar obrata Dobrepolje nisem našel v njem. Ali so slučajno pozabili na njega ali namerno izpustili, ne vem. Po vsej verjetnosti bo napaka v tem, da se je pred združitvijo premalo polagala pozornost na razvrstitev dela po posameznih obratih na tako velikem in obsežnem področju kot ga ima današnja »Iskra«. Zato je želja vseh članov kolektiva v Dobrepolju, kakor tudi matičnega podjetja v Ljubljani, da »Iskra« čimpreje pristopi k reševanju zelo važnega vprašanja, in ta je — specializacija za posamezne vrste svojih obratov in seveda tudi njihovega nadaljnjega perspektivnega razvoja. Popolnoma jasno je, da bodo s tem nastale velike težave pri izbiri novega proizvodnega artikla in tudi pri sami preusmeritvi proizvodnje na novi artikel. Zato je nujno potrebno, da koordinacijski center kakor tudi skupščina »Iskre« reši ta problem v čim krajšem času, ne samo zaradi teh ljudi, katerih vsakdanji kruh visi takorekoč v zraku, ampak tudi zaradi tega ker zaustavljanje nekega delovnega procesa privede lahko do občutne gospodarske škode, posebno pa še pod današnjimi pogoji, ko notranje še bolj pa zunanje tržišče, zahteva čim več in več proizvodov iz področja elektronike. Združitev podjetij te vrste v eno večje podjetje pa je narekoval ravno ta tempo porabe in povpraševanja na tržišču.

Iz teh razlogov je popolnoma na mestu predlog, da naj bi nekdanje podjetje »Tela« (sedaj v sklopu »Iskre«) izdelovala artikel, ki bi se izdeloval v velikih serijah. Strojna obdelava tega artikla naj bi se izvršila v matičnem podjetju v Ljubljani, montaža pa v Dobrepolju, kjer je dovolj delovne sile in odpade vsako vprašanje dobavnih rokov, po drugi strani pa tudi cela vrsta drugih problemov.

Drugi nič bolj važen problem je voda. Pomanjkanje vode ne samo v tem obratu, temveč v celi dobrepoljski dolini je zavora nadaljnjemu napredku kraja. Razvoj celotnega področja je prišel že do tiste stopnje, da če ne bo rešen ta problem, je vsak nadaljnji razvoj skoraj nemogoč.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Kako je z znižano vožnjo za šolarje

Tov. urednik, tudi podjetju »Avto« Kočevje ni jasno, zakaj dijaki nimajo v semestralnih in velikih počitnicah, ko se peljejo z avtobusom iz šole domov in iz doma v šolo na objavo 75% popusta. Ves čas nazaj je naše podjetje upoštevalo ta popust, dokler ni prešla ta kompetenca refondacije iz republike na Občinske ljudske odbore. Ti pa pravijo, da tega popusta ne priznajo oz. niso dolžni refondirati razlike kateremukoli prevozniškemu podjetju.

Torej pri vsem tem ne leži krivda na našem podjetju. Če se nam bo v bodoče ta razlika od 75% od Občinskih ljudskih odborov priznala, se bo tudi Vam prizadetim.

»Avto« Kočevje

UREDNIŠTVO NOVIC

»ObLO Kočevje daje po ukinitvi regresiranja od strani republiških organov regres dijakom dvakrat letno. V ta namen ima v Skladu za finansiranje šolstva zasigurana tudi sredstva Vse do sedaj izvršene prevoze smo plačali. Do nesporazuma je prišlo morda zaradi tega,, ker smo lani zavrnili plačilo regresa tistim, ki ne žive na teritoriju naše občine. Avto podjetje Kočevje je pa predložilo v plačilo vse objave iz vseh občin, katere je prevozilo. Bili so dijaki iz občin Ljubljana-Vič, Ribnica, Delnice in Čabar. Regrese za te dijake morajo plačati omenjene občine. Mi smo obvestili šole na našem področju, da plačamo dvakratni regres. Zunanje šole izdajajo dovolilnice ne vedoč, da nekatere občine regresov ne priznajo. Avto podjetje Kočevje ima zato dosti neplačanih prevoznic. Sprevodnik, ki ni hotel dati dijaku znižane vozovnice, sigurno ni bil obveščen o tem, da naša občina regrese plača. Če so previdni, je to vsekakor prav. Prav je pa tudi, da dajo šole dovolilnice res le samo dvakrat letno, in to za polletni in letni šolski odmor. Odklonili smo tudi dovolilnice, ki jo je izdala neka hrvaška šola dvema dijakoma s svoje občine, da sta prišla na obisk sorodnikov v naši občini in to v času velikega šolskega odmora. Mi bomo regresirali vse prevoznice. Tudi ni potrebno, da bi morali dijaki iz dragarske doline, kolpske doline in poljanske doline do Kočevja potovati z vlakom in nato v Kočevju čakati ali celo prenočiti, da dobijo zvezo z avtobusom; za te dijake velja regres za celotno progo.

Svet za šolstvo,
ObLO Kočevje

Vsem onim, ki bodo v domu iskali zdravja želimo, da bi čimprej ozdraveli

(Nadaljevanje z 2. strani)

Anzeljc Rozalija, Retje 112, Mohar Francka, Šegova vas 6, Knavs Alojz, Mali Log 52, Lavrič Franc, Retje 56 in Šega Ludvik, Srednja vas 9 kot člani.

Gradbeni odbor je začel zbirati sredstva in pomoč pri samih ljudeh Loškega potoka. Povsod je našel veliko razumevanje, zato so z gradnjo lahko začeli. Pri ljudeh so zbrali 470 kubičnih metrov lesa, ki so ga delavci Smreke zrezali prostovoljno. Ljudje so pri delih gradnje napravili 1100 ur prostovoljnega dela, pomagali so tudi učenci šole pri zlaganju opeke.

Odbor se je obrnil za pomoč še na druge organe in dobil finančno pomoč od naslednjih: OZSZ Ljubljana 20 milijonov, stanovanjski sklad ObLO Sodražica 5 milijonov, stanovanjski sklad ObLO Draga — Loški potok 4 milijone. KGP Kočevje pa je dalo 70 kubičnih metrov lesa Gradnja doma je stala več kot 30 milijonov din. Za opremo doma se je odbor obrnil še na rojake v ZDA, ki so se odzvali in prispevali za nabavo röntgen aparata v znesku 550.000 din.

V imenu gradbenega odbora se je Stanko Rus zahvalil vsem, ki so prispevali denarna in materialna sredstva ter vsem ostalim, ki so nudili kakršnokoli drugo pomoč za gradnjo doma.

Pevski zbor je zapel nekaj pesmi, pionirji so recitirali, na koncu proslave pa je Slavko Kovačič, direktor OZSZ Ljubljana čestital vsem Potočanom k doseženemu uspehu pri gradnji doma z željo, naj bi služil svojim namenom. Ko je Slavko Kovačič prerezal trak so si gostje in vsi udeleženci te lepe proslave ogledali notranje prostore, ki so zelo sodobno urejeni. V domu je centralna kurjava, röntgen aparat in lepi prostori za stanovanje zdravnika.

Drugi del udeležencev proslave v Loškem potoku

● Ste že naročili sinu, bratu, možu, fantu, ki služi vojaški rok Novice? Novice so mu pošta, ki pride vsak teden in poroča o dogodkih doma.